

Examining Research Needs and Priorities of Geography and Urban Planning in Iran

Abolfazl Meshkini^{✉ 1}, Ayat Rashnofar², Mehran Hajilou³

1. Corresponding author. Associate Professor in Geography and Urban Planning, Department of Geography and Urban Planning, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran. E-mail: meshkini@modares.ac.ir
2. Ayat Rashnofar, Ph.D. Candidate in Geography and urban planning, Department of Geography and Urban Planning, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran. E-mail: mehran_hajilou,ayat_rashnoofar@yahoo.com
3. Ph.D. in Geography and Urban Planning, Department of Geography and Urban Planning, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran. E-mail: mehran_hajilou@modares.ac.ir

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received: 28 October 2022

Revised: 11 December 2022

Accepted: 8 January 2023

Published: 20 July 2024

Keywords:

Urban Planning,
Needs assessment,
Research,
Prioritization

ABSTRACT

With the beginning of the era of urbanization and its increasing development, other cities are known as the most important human settlements. Therefore, research needs assessment and prioritization of research, according to the problems of the cities, can be an effective step in recognizing and solving the existing problems. The aim of this research is to assess the research needs of geography and urban planning and prioritize them. The research method is applied in terms of purpose and descriptive and analytical in terms of methodology. The statistical population of the research includes 15 professors and doctoral students in the field of geography and urban planning in Yoda, whose opinions have been used. The results obtained from the opinions of the statistical community led to the compilation of 58 research titles, each of these titles in the form of five groups ((socio-cultural), ((ecology and environment), ((financial and economic)), ((physical and spatial) and infrastructure) and (politics, management and technology) were categorized. In order to weight and rank these issues, Shannon's entropy method has been used. In the following, after the weight ranking, each of the subjects was examined in terms of the frequency of publication of articles during the period of 1390-1399 in the indexing database of scientific articles. The results of prioritizing and weighting the subjects and examining the number of published articles showed that the economic subject category with a weighted average of 0.01729 has the highest weight, and among the subjects independently, the highest weight is related to the subject of public participation and urban democracy in management. It was a city with a weight of 0.01740. In terms of the number of articles, the most published articles are related to political, managerial and technological topics with 433,014 articles and the least articles are related to economic topics with 103,436

Cite this article: Meshkini, A., Rashnofar, A., Hajilou, M. (2024). Examining Research Needs and Priorities of Geography and Urban Planning in Iran. *Journal of Geography and Planning*, 28 (88), 357-378.

<http://doi.org/10.22034/GP.2023.53956.3057>

© The Author(s).

DOI: <http://doi.org/10.22034/GP.2023.53956.3057>

Publisher: University of Tabriz.

Introduction

In the current era, material, spiritual, and scientific advancements of humanity are dependent on research conducted annually in various fields. Therefore, research can be considered one of the most important indicators of scientific growth and development in any country. Despite this significance, evidence suggests that there is a substantial gap between research findings and the actual needs of society. Often, research is conducted based on the personal motivation of the researcher or, in many cases, to address issues faced by developed countries. To resolve this issue, it is essential to conduct a needs assessment and prioritize research based on societal needs before undertaking research activities. This is crucial because identifying the core issue is the starting point of any research, and until a fundamental issue is identified, investing time and resources in research is merely a waste of human and material resources. In fact, prioritizing research needs is a logical and reasonable approach to addressing the needs that are vital for achieving development goals in any country. One of the research fields where needs assessment and prioritization are crucial is urban planning. With the onset of urbanization and its rapid development, cities have become the most important human settlements. Any shortcomings in urban planning and development can lead to significant problems in the lives of urban dwellers. Therefore, identifying research needs in this field and prioritizing them can be the first step in scientifically understanding urban problems and addressing them. Hence, the practical objective of this research is to assess the needs and identify these priorities in the field of urban planning.

Research Methodology

This research is applied in terms of its objective and descriptive-analytical in terms of its methodology. The statistical population of the study includes 15 professors and doctoral students in the field of geography and urban planning, whose opinions were utilized through purposive sampling in three stages based on the Delphi technique. In the first stage, using an open-ended questionnaire, experts' ideas and opinions regarding the most important research topics in urban planning were gathered. In the second stage, based on the results of the first round, the topics were merged according to their commonalities, relational domains, and shared boundaries. In the third stage, the final list of topics resulting from the previous two rounds was rated by experts using the Likert scale, and these ratings were weighted and ranked using the Shannon entropy method. Finally, to analyze the current situation and conduct a more detailed examination, the number of published articles for each of the topics identified by the experts was reviewed, and the number of articles published on these topics was extracted. In the end, a comparison was made between the ranking of topics based on the number of publications and their ranking based on weighted priority.

Discussion

The results of this study indicate that the most important research priorities in the field of urban planning include 58 topics categorized into five groups: "socio-cultural," "ecological and environmental," "financial and economic," "physical-spatial and infrastructural," and "policy, management, and technology." The experts identified the policy, management, and technology group as having the most research topics, with 20 research axes, while the economic category had the fewest research topics, with 5 axes. Moreover, according to the Shannon entropy model, the economic category with a weighted average of 0.01729 and the ecological and environmental category with a weighted average of 0.01726 had the highest research priority and importance. In contrast, the physical, spatial, and infrastructural category with a weighted average of 0.01718 had the lowest

score and priority from the experts' perspective. Subsequently, by examining the number of published articles for each topic in the categories, it was found that the policy, management, and technology category, with 433,014 articles, and the socio-cultural category, with 316,457 articles, had the most published articles among the categories. In contrast, the ecological and environmental category, with 185,091 articles, and the economic category, with 103,436 articles, had the fewest published articles. Overall, in the comparative process between the weighted ranking of categories by the experts and the ranking of categories based on the number of published articles, it was found that the rankings between the two groups differed.

Conclusion

The analyses conducted in this study show that the ranking of topics, whether independently or categorically, differs between the two groups (ranking by number of articles and ranking by expert priority). This difference indicates that appropriate efforts have not been made to direct theses, dissertations, articles, and research topics towards the critical issues and main priorities of cities. Therefore, it is essential to place greater emphasis on needs assessments and prioritization related to urban research to ensure that these studies are more closely aligned with the identified priorities.

بررسی اولویت‌ها و نیازهای پژوهشی رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در ایران

ابوالفضل مشکینی^۱، آیت رشنوفر^۲، مهران حاجی‌لو^۳

۱. نویسنده مسئول، دانشیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. رایانامه: meshkini@modares.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. رایانامه: ayat_rashnoofar@yahoo.com

۳. دانش آموخته دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. رایانامه: mehran_hajilou@modares.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۸/۰۶ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۰۹/۲۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۱۸ تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۴/۳۱ کلیدواژه‌ها: برنامه‌ریزی شهری، نیازسنجی، پژوهش، اولویت‌بندی، مقالات	با شروع عصر شهرنشینی و توسعه روزافزون آن شهرها به‌عنوان مهم‌ترین سکونتگاه انسانی شناخته می‌شوند؛ بنابراین نیازسنجی پژوهشی و اولویت‌بندی تحقیقات، متناسب با مشکلات موجود می‌تواند گامی مؤثر در شناخت و حل مشکلات شهرها باشد. با توجه به اهمیت توجه به مسائل شهری و نبود پژوهشی برای نیازسنجی مطالعات شهری در سطح ایران، هدف این پژوهش نیازسنجی پژوهشی و اولویت‌بندی آنها از نگاه رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری است. روش پژوهش، به لحاظ هدف از نوع کاربردی و به لحاظ روش‌شناسی از نوع توصیفی و تحلیلی است. جامعه آماری پژوهش شامل ۱۵ نفر از اساتید و دانشجویان دکتری رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری بوده که از نظرات آنها استفاده شده است. نتایج حاصله از نظرات جامعه آماری منجر به تدوین ۵۸ عنوان پژوهشی شده که هریک از این عناوین در قالب پنج گروه «اجتماعی فرهنگی»، «اکولوژی و زیست‌محیطی»، «مالی و اقتصادی»، «کالبدی فضایی و زیرساختی» و «سیاستی، مدیریتی و فناوری» دسته‌بندی شده‌اند. به‌منظور وزن‌دهی و رتبه‌بندی این موضوعات نیز از روش آنالیز شانون استفاده شده است. بعد از رتبه‌بندی وزنی، هرکدام از موضوعات از لحاظ تعداد فراوانی چاپ مقاله طی دوره زمانی ۱۳۹۰-۱۳۹۹ در پایگاه نمایه‌سازی مقالات علمی (علم نت) بر اساس کلیدواژه‌ها مورد بررسی قرار گرفته و نتایج مورد مقایسه قرار می‌گیرد. نتایج حاصل از اولویت‌بندی و وزن‌دهی موضوعات و بررسی تعداد مقالات چاپ شده نشان می‌دهد که دسته‌ی موضوعی مالی و اقتصادی به عنوان اولویت اول دارای بیشترین وزن است. در بین موضوعات به‌صورت مستقل نیز بیشترین وزن مربوط به موضوع مشارکت مردمی و دموکراسی شهری در مدیریت شهری بوده است. از لحاظ فراوانی مقالات نیز بیشترین مقالات چاپ شده مربوط به دسته موضوعی سیاستی، مدیریتی و فناوری با تعداد ۴۳۳۰۱۴ مقاله چاپ شده و کمترین مقالات چاپ شده مربوط به دسته موضوعی مالی اقتصادی به تعداد ۱۰۳۴۳۶ مقاله است. نتایج این پژوهش حاکی از این است که بین اولویت‌های پژوهشی و تحقیقات صورت گرفته تناسب کمی دیده می‌شود؛ بنابراین نیاز است که به نیازسنجی‌ها و اولویت‌بندی‌های لازم در رابطه با پژوهش‌های مرتبط با شهرهای کشور اهمیت بیشتری داده شود. نتایج این پژوهش می‌تواند برای جهت‌دهی به پژوهش‌های دانشگاهی و سازمانی برای حل مسائل اولویت‌دار شهرهای ایران مفید باشد.

استناد: مشکینی، ابوالفضل؛ رشنوفر، آیت؛ و حاجی‌لو، مهران (۱۴۰۳). بررسی اولویت‌ها و نیازهای پژوهشی رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در ایران. *جغرافیا و*

برنامه‌ریزی، ۲۸ (۸۸)، ۳۵۷-۳۷۸.

<http://doi.org/10.22034/GP.2023.53956.3057>

© نویسندگان.

ناشر: دانشگاه تبریز.

مقدمه

پژوهش تلاشی دقیق و سازمان‌یافته برای یافتن حقیقت است و رسالت اصلی پژوهش همواره ایجاد محیط و بستر مناسب برای تولید دانش و استفاده از نتایج آن در جهت حل مشکلات آحاد جامعه در حوزه‌های مختلف است (Kolahi et al., 2010)، و امری حیاتی برای ارتقای دانش است (Lee et al., 2021). عصر کنونی، پیشرفت‌های مادی، معنوی و علمی بشر وابسته به پژوهش‌هایی است که هرساله در حوزه‌های مختلف انجام می‌گیرد. پژوهش در واقع، یکی از مهم‌ترین شاخص‌های رشد و توسعه علمی در جامعه به شمار می‌رود (حری، ۱۳۸۷). بی‌گمان هدف اصلی از ساماندهی و اجرای طرح‌های پژوهشی تغییر دادن وضع موجود و حصول به ایده‌آل و آرزوهای مطلوب است (کریمی و همکاران، ۱۳۸۴). ازین رو اولویت‌بندی کردن نیازها پژوهشی روشی معقول و منطقی جهت برطرف نمودن نیازهایی است که اهمیت فراوانی در تحقق اهداف است (دماری و همکاران، ۱۳۸۵؛ خراسانی، ۱۳۸۶؛ خراسانی و عیدی ۱۳۸۹؛ عباس‌زادگان و ترک زاده، ۱۳۸۹). شواهد بسیار زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد بین یافته‌ها و اطلاعات حاصل از پژوهش و نیاز واقعی شکاف و فاصله قابل توجهی وجود دارد (عبدالملکی و همکاران، ۱۳۹۳). در حالی که تنها ۱۰ درصد از کل سرمایه‌های پژوهشی دنیا برای ۹۰ درصد مردم جهان بکار گرفته می‌شود. اصلی که به عنوان شکاف ۹۰/۱۰ در تمام دنیا شناخته شده است. این نابرابری در کشورهای در حال توسعه شدیدتر است (Ghaffar, 2009). به طوری که پژوهش‌های اندکی در این کشورها برای رفع مشکلات اساسی مردم انجام می‌شود (Gjerde, 1992; Hafler et al., 2000). اغلب پژوهش‌های انجام شده صرفاً به دلیل انگیزه شخصی پژوهشگر و یا در بسیاری از موارد در راستای مشکلات سایر کشورها که اغلب توسعه یافته‌اند، می‌باشند (Faryabi et al., 2017). گرچه برای این پدیده بارز و نگران کننده می‌توان دلایل و مستندات بارزی ارائه داد، اما بدون تردید یکی از مهم‌ترین عوامل این وضعیت عدم ارتباط منطقی بین جهت‌گیری‌های عناوین پژوهشی با نیاز واقعی تصمیم‌گیری است (میرجانی، ۱۳۸۹). به عبارت روشن‌تر علم بدون داشتن ارتباط مؤثر با یافته‌های پژوهشی نمی‌تواند پیشرفت کند (Aghdaie & Behzadian, 2010). به بیان دیگر همگام با درک فزاینده در خصوص نقش و جایگاه تحقیقات در عرصه‌های مختلف زندگی و اختصاص منابع به این فرایند خطیر، جهت‌دهی فعالیت‌های پژوهشی به سوی نیازها و اولویت‌های واقعی از حساسیت بیشتری برخوردار گردیده است (فتحی و اجارگاه، ۱۳۹۰). ازین رو باید به نیازسنجی و اولویت‌بندی تحقیقات پرداخت. تعیین اولویت‌های پژوهشی فرایندی مبتنی بر علم است که توسط برنامه‌ریزان متعددی اجرا می‌شود (Rudan et al., 2008). قبل از تعیین اولویت‌های پژوهشی باید نیازسنجی پژوهشی مبتنی بر نیازهای جامعه انجام شود؛ (نجاتی، ۱۳۸۵)، زیرا که نقطه آغاز هر پژوهشی، مسئله‌یابی است و تا مسئله اساسی شناسایی نشود، صرف زمان و هزینه برای انجام پژوهش، صرفاً اتلاف منابع انسانی و مادی خواهد بود (امین‌الرعا و همکاران، ۱۳۸۹). بنابراین لازمه شناسایی عناوین پژوهشی ارزشمند و موضوعات اساسی، نیازسنجی پژوهشی است (Fazeli Mehrabadi et al., 2013). مفهوم نیازسنجی را می‌توان بدین صورت تعریف کرد که نیازسنجی عبارت است از فرایند شناسایی دانش، مهارت، فناوری و به طور کلی آنچه که برای حصول به هدف‌های سازمان ضروری است (امامی و همکاران، ۱۳۸۱). نیازسنجی عبارت است از رویکرد نظام‌دار برای شناسایی مسائل سازمانی، تعیین گروهی که باید خدمات دریافت دارند و نیز مشخص کردن نوع و ماهیت خدمات مورد نیاز گروه ذیربط (فتحی و اجارگاه، ۱۳۹۰). نیازسنجی پژوهشی به فرایند پیچیده شناسایی نیازهای پژوهشی بالقوه و تعیین اولویت در بین پروژه‌های مختلف تحقیقاتی اشاره می‌کند تا از این رهگذر مبنای قابل دفاعی برای تخصیص مؤثر منابع فراهم آید (Fathi Vajargah, 2005). نیازسنجی پژوهشی، با گردآوری اطلاعات از متخصصان و افراد ذی‌ربط و تجزیه و تحلیل آن‌ها، به شناسایی نیازهای واقعی افراد، گروه‌ها، سازمان‌ها کمک چشم‌گیری می‌کند. اهمیت و ضرورت نیازسنجی پژوهشی، آنگاه روشن می‌شود که به نتایج آن توجه شود. برخی نتایج نیازسنجی پژوهشی

عبارت است از: تقویت مدیریت جامع و استفاده از همه ظرفیت‌ها در فرایند برنامه‌ریزی پژوهشی، شفافیت و پاسخگویی مراکز پژوهشی، جهت‌گیری روشن برای هدایت فرایند برنامه‌ریزی پژوهشی، جلوگیری از اتلاف منابع در حوزه‌های فاقد اهمیت، سازمان‌دهی طرح‌های مختلف پژوهشی، جلوگیری از موازی‌کاری و پراکنده‌کاری، آینده‌نگری در برنامه‌ریزی پژوهشی و پرهیز از تصمیم‌گیری‌های لحظه‌ای و غیر راهبردی، تدوین برنامه‌های پژوهشی مبتنی بر مشارکت کلیه گروه‌ها و عوامل متخصص و مرتبط در شناسایی عناوین پژوهشی به عنوان گام اساسی در تدوین راهبرد و برنامه‌ریزی پژوهشی، کاملاً ضروری بود و پرداختن به آن از اولویت‌های یکی سازمان پژوهشی است (Fazeli Mehrabadi et al., 2013). در عین حال ضروری است تا از لحاظ مفهومی بین شناسایی نیازهای پژوهشی و تعیین اولویت‌های پژوهشی تفاوت قایل شویم. این مفاهیم در حقیقت زیر مجموعه و بخش‌هایی از فرایند نیازسنجی پژوهشی هستند. شناسایی نیازهای پژوهشی عبارت از فرایند شناسایی تمام طرح‌ها و عناوین پژوهشی بالقوه، صرف نظر از کیفیت و اولویت آنها است (ارفع بلوچی و همکاران، ۱۳۹۰). به طور کلی نیازسنجی پژوهشی دارای هدف‌های متعدد است از جمله مهم‌ترین این اهداف بدین شرح است ۱- دستیابی به یک جهت‌گیری روشن به‌منظور هدایت فرایند برنامه‌ریزی پژوهشی ۲- آینده‌نگری در امر پژوهش و پرهیز از تصمیم‌گیری‌های لحظه‌ای و غیر استراتژیک در حوزه پژوهش ۳- تدوین برنامه‌های پژوهشی مبتنی بر مشارکت کلیه گروه‌ها و عوامل دخیل در امر پژوهش و برنامه‌ریزی ۴- انطباق بخشیدن تحقیقات در سازمان‌ها و نهادهای مختلف با اولویت‌های شناسایی شده ۵- جلوگیری از اتلاف منابع پژوهشی و ممانعت از صرف این منابع در حوزه‌هایی که فاقد اولویت و اهمیت هستند ۶- بسیج قابلیت‌ها و ظرفیت‌های پژوهشی موجود برای پاسخ به نیازهای پژوهشی ... (Connell, 2004).

در زمینه نیازسنجی پژوهشی مطالعات چندی در رشته‌های و حوزه‌های مختلف صورت گرفته‌است. راشتون و مور^۱ (۲۰۱۰) در پژوهشی با روش دلفی و در سطح بین‌المللی به شناسایی اولویت‌های پژوهشی برای پایان نامه کارشناسی ارشد فیزیوتراپی پرداختند و ۲۳ عنوان را شناسایی کردند و از بین این موضوعات ۱۴ موضوع را به عنوان موضوعات دارای اولویت انتخاب نمودند. راشتون و همکاران^۲ (۲۰۱۴) در پژوهشی با روش دلفی به ارایه محورهای درمان در حوزه سلامت پرداختند در مرحله نخست ۶۱۰ عنوان پژوهشی گردآوری شد، در مرحله دوم از بین عناوین، ۶۹ عنوان پژوهشی به عنوان پژوهش‌های دارای اولویت مشخص شد و در نهایت در مرحله سوم موضوعات دارای اولویت را در چهار محور بیان گردید. برنر و همکاران^۳ (۲۰۱۴) در پژوهشی با استفاده از روش دلفی به شناسایی اولویت‌های پژوهشی پرستاری کودکان در ایرلند پرداختند. نتایج نشان داد که موضوعات تشخیص به موقع، وخیم بودن وضعیت کودکان، مراقبت‌های بالینی کودک و مراقبت والدین از کودک در میان سایر موضوعات دارای اولویت هستند. لی و همکاران^۴ (۲۰۲۱) با شناسایی اولویت‌های تحقیقاتی متمرکز بر ورزش ۱۵۰ اولویت پژوهشی را شناسایی کرد و سه موضوع اصلی پدید آمد: حوزه تحقیق، اقدامات پژوهشی و روش تحقیق. در سطح ایران دماری و همکاران (۱۳۸۵) در پژوهشی به نیازسنجی و تعیین اولویت‌های تحقیقاتی معاونت درمان سازمان تأمین اجتماعی در سه سال آینده بخش درمان سازمان پرداختند و یافته‌هایشان بیش از ۴۰۰ عنوان پژوهشی بود که اولویت‌بندی آنها در ۹ حیطه مطرح شد. امین‌الرعا و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهشی به نیازسنجی پژوهشی در حیطه علوم رفتاری و اولویت‌های آن از دیدگاه دست‌اندرکاران بهداشت و روان شهر اصفهان پرداختند و بیان نمودند پژوهش در حیطه اعتیاد، خودکشی، و خانواده از اولویت برخوردار است. فتحی و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهشی به طراحی سازوکار اولویت‌یابی پژوهشی برای نظام آموزش و پرورش ایران

¹ Rushton & Moore

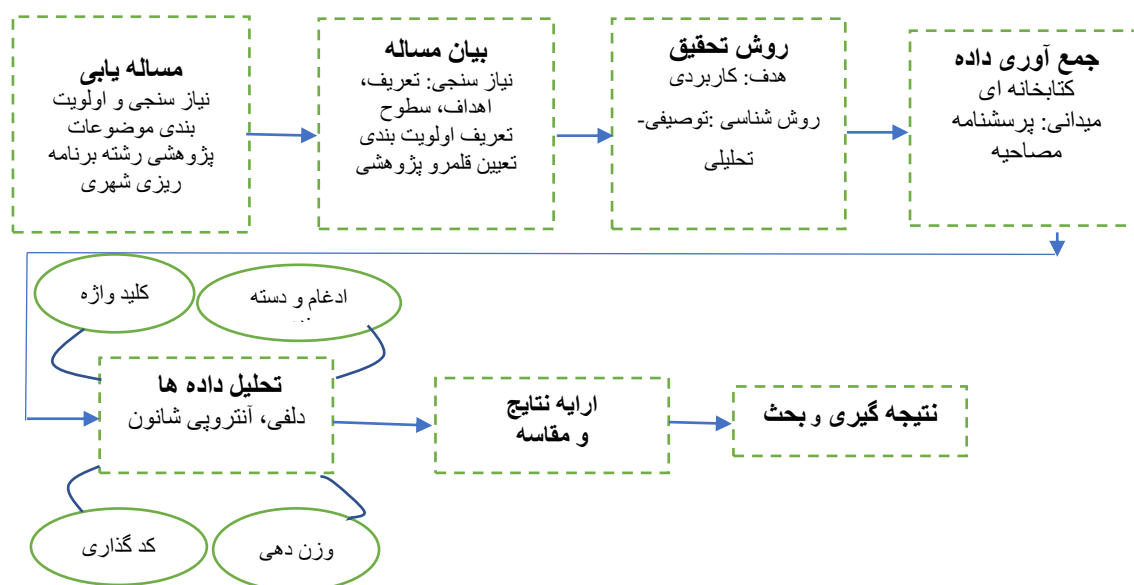
² Rushton et al.

³ Brenner et al.

⁴ Lee et al.

پرداخت و الگوی نیازسنجی پژوهشی را طراحی نمودند. عبدالملکی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی به نیازسنجی و تعیین اولویت‌های پژوهشی حیطه آموزش عقیدتی-سیاسی دانشگاه امام علی پرداختند و نتایج آن مشخص شدن ۱۳۱ عنوان پژوهشی در حیطه آموزش و تعداد ۱۲۸ عنوان پژوهشی در حیطه عقیدتی سیاسی بود. سهرابی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی به تعیین اولویت‌های پژوهشی «مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت» در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که هفت حوزه پژوهشی به ترتیب اولویت شامل عوامل خطر تهدید کننده سلامت، عوامل رفتاری مؤثر بر سلامت، سلامت خانواده، ارتقاء سلامت جامعه، بیماری‌های مزمن و سرطان ها، نظام سلامت و شاخص‌های حیاتی و پژوهش به عنوان اولویت‌های تحقیقاتی می‌باشند. فاریابی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی بر اساس مدل پیشنهادی سازمان بهداشت جهانی به تعیین اولویت‌های پژوهشی سال ۱۳۹۶ دانشگاه علوم پزشکی جیرفت پرداختند که نتایج آن در مجموع مطرح شدن ۳۵۱ موضوع پژوهشی به عنوان اولویت‌های دانشگاه بوده‌است. ترابی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی اولویت‌های پژوهشی رشته مدیریت، اقتصاد و سیاست‌گذاری سلامت را مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که ۴۲ موضوع در رشته مدیریت خدمات بهداشتی ۲۴ موضوع در رشته اقتصاد سلامت و ۳۲ موضوع در رشته سیاست‌گذاری سلامت دارای اولویت می‌باشند.

یکی از حوزه‌های قلمرویی نیازسنجی و اولویت‌بندی پژوهش‌ها در چارچوب شهر و برنامه‌ریزی شهری اتفاق می‌افتد. شهر به عنوان الگوی کاملی از زندگی اجتماعی است که از سینه جوامع روستایی قد کشیده (کوان، ۱۳۸۹)، و یک سیستم اجتماعی پویا و باز است که در آن سه سطح از حرکت مکانیکی، زیستی و اجتماعی در هم آمیخته و با انواع فراسیستم‌ها و زیر سیستم‌های متعدد در ارتباط است (صرافی و همکاران، ۱۳۹۳). در واقع برنامه ریزی شهری را می‌توان ایجاد محیطی راح تر، آسان‌تر، دلپذیرتر و لذت بخش‌تر برای شهرنشینان دانست (شبیخه، ۱۳۹۰؛ کاشانی جو، ۱۳۸۹). هدف برنامه‌ریزی شهری تعیین اولویت‌های و نیازهای شهری و توسعه شهر در راستای بر طرف نمودن مشکلات و نیازهای شهری است (امینیان، ۱۳۹۳). از طرف دیگر در رابطه با تعیین اولویت‌های پژوهشی در رشته برنامه‌ریزی شهری تاکنون هیچ نوع پژوهشی نیز انجام نگرفته است. می‌توان گفت مقاله کنونی اولین پژوهش در این رابطه است. تاملی بر مطالعات صورت گرفته در حوزه نیازسنجی پژوهشی نشان می‌دهد که پژوهشی در رابطه با تعیین اولویت‌های پژوهشی در رشته برنامه‌ریزی شهری تاکنون هیچ نوع پژوهشی نیز انجام نگرفته است. می‌توان گفت مقاله کنونی اولین پژوهش در این رابطه است. از سویی پژوهش‌های انجام شده در حوزه‌های مختلف عمدتاً بر اساس یکسری معیارها از ابزار مصاحبه برای شناسایی نیازهای پژوهشی و از روش دلفی برای اولویت‌دهی به این نیازها استفاده کرده‌اند؛ اما در پژوهش حاضر علاوه بر این موارد از روش پیمایشی که یکی از رایج ترین روش‌های تعیین اولویت‌های پژوهشی است و نیز از ابزار پرسشنامه از همان مرحله اول تکنیک دلفی برای جمع آوری نظرات و تعیین موضوعات استفاده می‌شود. همچنین علاوه بر جمع‌آوری نظرات با استفاده از روش دلفی از یک مدل کمی (آنتروپی شانون) که یکی از روش‌های تحلیل محتوا است، برای وزن‌دهی به موضوعات در جهت رتبه‌بندی آنها استفاده می‌شود. همچنین در تحقیقات پیشین، بین موضوعاتی که به عنوان اولویت شناسایی شده‌اند و تعداد فراوانی این موضوعات در قالب چاپ مقاله مقایسه‌ای انجام نشده است که در این پژوهش از این روش مقایسه‌ای نیز برای تحلیل بهتر استفاده می‌شود. بر همین اساس در این مقاله سعی بر آن است که به شناسایی و تحلیل اولویت‌های پژوهشی در حوزه برنامه‌ریزی شهری پرداخته شود تا موضوعاتی که برای پژوهش در این حوزه اولویت بیشتری دارند مشخص شوند و در اختیار پژوهشگران و متولیان این رشته قرار گیرند.

شکل (۱) مدل مفهومی پژوهش

روش تحقیق

پژوهش حاضر، به لحاظ هدف از نوع کاربردی و به لحاظ روش‌شناسی از نوع توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری پژوهش نیز شامل ۱۵ نفر از اساتید و دانشجویان دکتری رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری بوده که در قالب نمونه گیری هدفمند، بر اساس تکنیک دلفی از نظرات آنها استفاده شده است.

جدول (۱) مشخصات جامعه آماری

جنسیت		تعداد	افراد نمونه
زن	مرد		
۰	۶	۶ نفر	اساتید (هیت علمی)
۴	۵	۹	دانشجو دکتری

در این تکنیک جهت بهره‌گیری از نظرات کارشناسان خبره در حوزه مورد نظر و همچنین استفاده از فرآیند بازتاب و تجدیدنظر به‌منظور حصول نتیجه دقیق‌تر استفاده می‌شود. این روش امکان گردهمایی گروهی از کارشناسان با کیفیت بالا را فراهم می‌کند، زیرا نیازی به سازماندهی جلسات گروهی چهره به چهره نیست و کارشناسان می‌توانند در زمان و مکان انتخابی خود در این فرآیند مشارکت کنند (Etemad et al., 2022). تعداد افراد مورد نیاز برای تشکیل پانل بین ۱۰ تا ۱۵ نفر بوده و تکرار مراحل پرسشنامه و مصاحبه در آن سه تا چهار مرحله است (Hsu & Sandford, 2007). بدین منظور در ابتدا به‌منظور تهیه فهرستی از مهم‌ترین موضوعات پژوهشی رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، بر اساس نظرات جامعه آماری هدف (اساتید و دانشجویان دکتری) پرسشنامه ای در سه مرحله تدوین می‌گردد. در مرحله اول با استفاده از یک پرسشنامه باز ایده‌ها و نظرات کارشناسان در خصوص مهم‌ترین موضوعات پژوهشی برنامه‌ریزی شهری اخذ می‌شود که در جریان این فرآیند ۱۲۳ موضوع

پژوهشی توسط خبرگان مطرح می‌گردد. در مرحله دوم بر اساس نتایج حاصل از پرسشنامه دور اول پرسشنامه دیگری تهیه می‌شود و از کارشناسان خواسته می‌شود نظرات خود را در مورد موضوعات استخراج شده ارائه دهند. نتایج حاصل از نظر سنجی دور دوم باعث می‌شود بر اساس نظر خبرگان موضوعات براساس اشتراکات، حیطه ارتباطی و مرزهای مشترک با یکدیگر ادغام شده و به ۵۸ عنوان تقلیل پیدا کنند. در گام بعدی این موضوعات در پنج محور کلی شامل محورهای «اجتماعی فرهنگی»، «اکولوژی و زیست‌محیطی»، «مالی و اقتصادی»، «کالبدی فضایی و زیرساختی» و «سیاستی، مدیریتی و فناوری» تقسیم بندی شده و هرکدام از موضوعات نیز در زیر مجموعه این محورهای کلی قرار می‌گیرند. کلید واژه مربوط به هر کدام از عناوین نیز جهت بررسی در پایگاه نمایه‌سازی مقالات گردآوری می‌شود. در مرحله سوم لیست نهایی موضوعات حاصل از نتایج دو دور قبل جهت امتیازدهی به هر موضوع در قالب پرسشنامه بسته با پاسخ‌های پنج درجه ای طیف لیکرت (نمره ۱) اولویت خیلی پایین، نمره ۲) اولویت پایین، نمره ۳) اولویت متوسط، نمره ۴) اولویت بالا، نمره ۵) اولویت خیلی بالا) در اختیار کارشناسان قرار می‌گیرد. داده‌های حاصل از این مرحله به صورت جمع نمرات هر عنوان از مجموع پرسشنامه‌ها به صورت نمره کل (جمع امتیاز) محاسبه می‌شود. پس از جمع آوری داده‌های حاصل از طیف لیکرت این نمرات از طریق روش آنترپی شانون مورد تحلیل قرار می‌گیرد. مراحل تحلیل در این مدل، بدین صورت است که به کمک آن می‌توان بار اطلاعاتی هر موضوع و سپس وزن آن را محاسبه نمود. به‌منظور استفاده از این مدل ابتدا داده‌های مربوط به جمع نمرات هر عنوان از طریق رابطه (۱) به‌هنگار می‌شود. در این فرمول، P_{ij} نمره به‌هنگار شده و F_{ij} نمره هر پاسخ گو به مقوله مورد نظر است. در ادامه، بار اطلاعاتی هر عنوان (E_j) از طریق رابطه (۲) محاسبه می‌شود. در این رابطه m تعداد پاسخ گویان و n نیز تعداد مقوله‌هاست. سپس وزن هر مقوله یا عنوان (W_j) از طریق رابطه (۳) بدست می‌آید (Garg & Kaur, 2020). پس از استخراج وزن هر عامل میانگین وزنی هر دسته موضوعی محاسبه و از طریق این میانگین وزنی، دسته‌های موضوعی رتبه‌بندی می‌شوند.

$$(i=1, 2, \dots, m; j=1, 2, \dots, n) P_{ij} = \frac{f_{ji}}{\sum_{j=1}^m F_{ij}} \quad \text{رابطه (۱)}$$

$$\sum_{i=1}^m [(P_{ij} \ln(P_{ij}))] j \in 1 \dots n \quad k = \frac{1}{\ln(m)} \quad \text{رابطه (۲)}$$

$$i_j = \frac{E_j}{\sum_{j=1}^n E_j} \quad \text{رابطه (۳)}$$

در ادامه برای تحلیل بهتر، هریک از عناوین پژوهشی نیز به صورت مستقل و فارغ از دسته موضوعی بر حسب امتیاز وزنی به‌دست آمده از طریق روش آنترپی رتبه‌بندی می‌شوند. در مرحله بعدی در جهت تحلیل وضعیت موجود و بررسی دقیق‌تر، به بررسی تعداد مقالات چاپ شده برای هریک از موضوعات مشخص شده توسط خبرگان اقدام می‌گردد، بدین صورت که هر موضوع در قالب کلیدواژه‌های تعیین شده در طی باز زمانی ۱۳۹۰-۱۳۹۹ در پایگاه علمی نمایه‌سازی مقالات (علم نت) مورد کنکاش قرار گرفته و تعداد مقالات چاپ شده مربوط به آنها استخراج می‌شود. در انتها با استفاده از این نتایج، بین رتبه‌بندی مقالات از لحاظ تعداد چاپ و رتبه‌بندی آنها از لحاظ اولویت وزنی مقایسه‌ای انجام می‌گیرد.

نتایج تحقیق

نتایج حاصل از پرسشنامه‌هایی که در تکنیک دلفی مورد استفاده قرار گرفت، منجر به تدوین ۵۸ عنوان پژوهشی شده که شرح این عناوین و کلید واژه‌های مربوطه در جدول (۲) آمده است. طبق این نتایج از بین دسته‌های موضوعی، بیشترین عناوین

استخراج شده به ترتیب شامل: دسته موضوعی سیاستی، مدیریتی و فناوری با (۲۰) عنوان، دسته موضوعی اجتماعی و فرهنگی با (۱۴) عنوان، دسته موضوعی کالبدی فضایی و زیرساختی با (۹) عنوان و دسته موضوعی اقتصادی با (۵) عنوان است.

جدول (۲) عناوین استخراج شده با نظر خبرگان

دسته موضوعی	ردیف	کد	عنوان	کلید واژه
اجتماعی فرهنگی	۱	۱A	مشارکت مردمی و دموکراسی شهری	مشارکت شهری-دموکراسی شهری
	۲	۲A	سرمایه اجتماعی در شهر	سرمایه اجتماعی-شهری
	۳	۳A	ساختار و توزیع فضایی جمعیتی شهرها	جمعیت شهری
	۴	۴A	عدالت جنسیتی و آزادی‌های زنان در شهر	جنسیت-فضای شهری-زنان
	۵	۴A	محل‌گرایی و نقش آن در شهر	محلات شهری
	۶	۶A	کیفیت زندگی شهری	کیفیت-زندگی-شهری
	۷	۷A	حق به شهر	حق-شهر
	۸	۸A	رسانه‌های اجتماعی شهر	رسانه-شهروندی
	۹	۹A	تعاملات اجتماعی در شهر	تعاملات اجتماعی شهری
	۱۰	۱۰A	مهاجرت‌های شهری	مهاجرت شهری
	۱۱	۱۱A	گروه‌های آسیب پذیر و کم درآمد در شهرها	کم درآمد شهری
	۱۲	۱۲A	زاغه‌نشینی و حاشیه‌نشینی در کلانشهرها	حاشیه‌نشینی شهری
	۱۳	۱۳A	سرزندگی شهری در شهرها	سرزندگی شهری
	۱۴	۱۴A	امنیت اجتماعی و جغرافیای جرم در شهرها	جرم-شهر-امنیت
اکولوژی و زیست‌محیطی	۱۵	۱B	مطالعات زیست‌محیطی شهری	زیست‌محیطی شهری
	۱۶	۲B	زیست‌پذیری شهرها	زیست‌پذیری شهری
	۱۷	۳B	توسعه پایدار شهری	توسعه پایدار شهری
	۱۸	۴B	آلودگی‌های شهری (انسانی، طبیعی)	آلودگی شهری
	۱۹	۵B	فضای سبز و انرژی‌های سبز در شهرها	انرژی سبز شهر-فضای سبز شهری
	۲۰	۶B	کشاورزی شهری و امنیت غذایی	کشاورزی شهری
	۲۱	۷B	تغییرات اقلیمی در شهرها	اقلیم شهری
	۲۲	۸B	اکولوژی و اکوسیستم شهری	اکولوژی شهری-اکوسیستم شهری
	۲۳	۹B	پسماند و زباله شهری	پسماند شهری-زباله شهری
اقتصادی	۲۴	۱۰C	فقر شهری	فقر شهری
	۲۵	۱۱C	درآمد پایدار در شهرها	درآمد پایدار شهری
	۲۶	۱۲C	اقتصاد شهری	اقتصاد شهری
	۲۷	۱۳C	کارآفرینی شهری	کارآفرینی شهری
	۲۸	۱۴C	روابط اقتصادی شهرها و روستاها	شهر-اقتصاد-روستا
کالبدی فضایی و زیرساختی	۲۹	۱D	بافت‌های فرسوده و توانمندسازی کالبدی	بافت فرسوده شهری
	۳۰	۲D	هویت شهری و تصویر ذهنی و تعلق شهروندان	هویت شهری-تعلق شهری
	۳۱	۳D	کاربری‌های اراضی شهری	کاربری شهری
	۳۲	۴D	مبلمان و زیباسازی شهری	مبلمان شهری-زیباسازی شهری
	۳۳	۵D	پراکنده‌رویی و رشد هوشمند	رشد هوشمند شهری-پراکنده رویی شهری
	۳۴	۶D	بازآفرینی و توسعه درونزای شهری	بازآفرینی شهری
	۳۵	۷D	نابرابری‌های فضایی کالبدی در شهرها	نابرابری فضایی شهری
	۳۶	۸D	برنامه‌ریزی فضایی و آمایش شهری	آمایش شهری
	۳۷	۹D	نوشهرگرایی و شهر پیاده محور	شهر پیاده محور-نوشهرگرایی
	۳۸	۱۰D	شهر اسلامی ایرانی	شهر-اسلامی-ایرانی
	۳۹	۱E	شهر هوشمند، شهر الکترونیک و فناوری اطلاعات	هوشمند-فناوری-شهر-الکترونیک

دسته موضوعی	ردیف	کد	عنوان	کلید واژه
مدیریتی و فناوری	۴۰	۲E	حکمرمایی شهری و مدیریت شهری	حکمرمایی شهری- مدیریت شهری
	۴۱	۳E	شهر دانش بنیان و دانش محور	دانش-شهری
	۴۲	۴E	منظر شهری	منظر- شهر
	۴۳	۵E	نظریه‌های نوین در شهرسازی	نظریه-شهرسازی
	۴۴	۶E	مدیریت بحران در شهرها	بحران-شهری
	۴۵	۷E	پدافند غیرعامل در شهرها	پدافند غیر عامل-شهر
	۴۶	۸E	شهرهای خلاق	خلاق-شهر
	۴۷	۹E	نقش مدیریت واحد و یکپارچه شهری	مدیریت یکپارچه شهری
	۴۸	۱۰E	شهر سالم و سلامت شهری	سلامت- شهری
	۴۹	۱۱E	آینده پژوهی در شهر	آینده‌نگاری شهری- آینده‌پژوهی شهری
	۵۰	۱۲E	حمل و نقل (TOD) و ترافیک در شهرها	حمل نقل-شهری- ترافیک-TOD
	۵۱	۱۳E	مسکن و مدیریت زمین شهری	مسکن شهری- زمین شهری
	۵۲	۱۴E	طرح‌های توسعه شهری (CDS)، طرح جامع، تفصیلی و...	راهبرد- شهر- CDS طرح شهری
	۵۳	۱۵E	دیپلماسی شهری	دیپلماسی-شهر
	۵۴	۱۶E	شهرسازی مناسب معلولان، کودکان	شهر- دوستدار- سالمند- کودک
	۵۵	۱۷E	گردشگری شهری و برندسازی شهری	گردشگری-برند سازی
	۵۶	۱۸E	رقابت پذیری شهرها	رقابت پذیری-شهری
	۵۷	۱۹E	تاب‌آوری شهرها	تاب‌آوری- شهری
	۵۸	۲۰E	تمرکززدایی در شهرها	تمرکز زدایی شهری- عدم تمرکز

نتایج مدل آنالوژی شانون در رابطه با وزن دهی اولویت‌های پژوهشی

به منظور تحلیل داده‌های حاصل از مرحله سوم دلفی (جمع امتیازات یا نمرات هر عنوان در طیف لیکرت از مجموع پرسشنامه‌ها)، از تکنیک آنالوژی شانون استفاده شده است. این روش در تحلیل محتوا کاربرد دارد و دارای اهمیت است. به طوری که بر اساس این روش، تحلیل داده‌ها در تحلیل محتوای بسیار قویتر و معتبرتر عمل خواهد کرد. این روش بسط یک فرمول ریاضی به منظور استفاده در تحلیل داده‌ها است و نسبت به روش سنتی فراوانی و میانگین، از اعتبار و قوت بیشتری برای تحلیل و تعیین اولویت موضوعات برخوردار است (آذر، ۱۳۸۰). بر همین اساس نتایج حاصل از پرسشنامه لیکرت، بر اساس مدل آنالوژی که شرح مراحل آن در مطالب قبلی آمده مورد تحلیل و وزن دهی قرار گرفتند. که نتایج این مدل در جدول (۳) آمده است.

جدول (۳) وزن دهی آنالوژی شانون

دسته	موضوعات	جمع نمرات	میانگین	میانگین دسته	بار اطلاعاتی	وزن	میانگین وزن دسته
اجتماعی و فرهنگی	مشارکت مردمی و دموکراسی شهری در مدیریت شهری	۴۶	۴٫۶	۳٫۹۱	۰٫۹۹۷۵	۰٫۰۱۷۴۰	۰٫۰۱۷۲۳
	رابطه سرمایه اجتماعی در شهر	۴۱	۴٫۱		۰٫۹۹۰۹	۰٫۰۱۷۲۹	
	ساختار و توزیع فضایی جمعیتی شهرها	۴۲	۴٫۲		۰٫۹۸۶۸	۰٫۰۱۷۲۲	
	عدالت جنسیتی و آزادی‌های زنان در شهر	۳۹	۳٫۹		۰٫۹۹۳۰	۰٫۰۱۷۳۳	
	محلات شهری و نقش آن در شهر	۴۱	۴٫۱		۰٫۹۸۴۶	۰٫۰۱۷۱۸	
	کیفیت زندگی شهری	۳۲	۳٫۲		۰٫۹۹۲۲	۰٫۰۱۷۳۱	
	حق به شهر	۴۰	۴		۰٫۹۸۸۱	۰٫۰۱۷۲۴	

بررسی اولویت‌ها و نیازهای پژوهشی رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در ایران | مشکینی و همکاران

دسته	موضوعات	جمع نمرات	میانگین	میانگین دسته	بار اطلاعاتی	وزن	میانگین وزن دسته
	نقش رسانه‌های اجتماعی در برنامه‌ریزی شهری	۳۳	۳.۳		۰.۹۸۳۷	۰.۰۱۷۱۶	
	رویدادهای اجتماعی و تعاملات اجتماعی شهری	۳۵	۳.۵		۰.۹۸۷۰	۰.۰۱۷۲۲	
	مهاجرت شهری	۴۱	۴.۱		۰.۹۸۴۶	۰.۰۱۷۱۸	
	گروه‌های آسیب‌پذیر و کم‌درآمد در شهرها	۳۹	۳.۹		۰.۹۸۴۶	۰.۰۱۷۱۸	
	زاغه‌نشینی و حاشیه‌نشینی در کلانشهرها	۴۱	۴.۱		۰.۹۷۸۱	۰.۰۱۷۰۷	
	سرزندگی شهری	۳۶	۳.۶		۰.۹۸۵۷	۰.۰۱۷۲۰	
	امنیت اجتماعی و جغرافیای جرم در شهرها	۴۲	۴.۲		۰.۹۹۲۹	۰.۰۱۷۳۲	
اکولوژی و زیست‌محیطی	مطالعات زیست‌محیطی شهری	۴۳	۴.۳	۴.۲	۰.۹۹۲۵	۰.۰۱۷۳۲	۰.۰۱۷۲۶
	عوامل مرتبط با زیست‌پذیری شهرها	۳۹	۳.۹		۰.۹۸۹۲	۰.۰۱۷۲۶	
	موانع و عوامل ایجاد توسعه پایدار شهری	۳۶	۳.۶		۰.۹۷۱۲	۰.۰۱۶۹۵	
	آلودگی‌های شهری (انسانی، طبیعی)، در شهرها	۴۷	۴.۷		۰.۹۹۵۵	۰.۰۱۷۳۷	
	فضای سبز و انرژی‌های سبز در شهرها	۴۳	۴.۳		۰.۹۸۶۵	۰.۰۱۷۲۱	
	کشاورزی شهری و امنیت غذایی در شهرها	۴۲	۴.۲		۰.۹۹۱۸	۰.۰۱۷۳۰	
	تغییرات اقلیمی در شهرها	۴۴	۴.۴		۰.۹۸۹۰	۰.۰۱۷۲۶	
	اکولوژی و اکوسیستم شهری	۴۳	۴.۳		۰.۹۹۲۵	۰.۰۱۷۳۲	
	مدیریت پسماند و زباله شهری	۴۱	۴.۱		۰.۹۹۶۲	۰.۰۱۷۳۸	
اقتصادی	فقر شهری	۴۵	۴.۵	۳.۷	۰.۹۹۴۹	۰.۰۱۷۳۶	۰.۰۱۷۲۹
	ایجاد درآمد پایدار در شهرها	۴۲	۴.۲		۰.۹۹۰۳	۰.۰۱۷۲۸	
	اقتصاد شهر	۳۵	۳.۵		۰.۹۸۸۲	۰.۰۱۷۲۴	
	کارآفرینی شهری	۴۰	۴		۰.۹۹۱۸	۰.۰۱۷۳۰	
	روابط اقتصادی شهرها و روستاها	۳۰	۳		۰.۹۹۰۲	۰.۰۱۷۲۸	
کالبدی فضایی و زیرساختی	بافت‌های فرسوده و توانمندسازی کالبدی شهر	۳۷	۳.۷	۳.۵۹	۰.۹۸۹۶	۰.۰۱۷۲۷	۰.۰۱۷۱۸
	هویت شهری و تصویر ذهنی شهروندان از فضاهای شهر	۳۴	۳.۴		۰.۹۶۹۴	۰.۰۱۶۹۱	
	تحلیل و ارزیابی کاربری‌های اراضی شهری	۳۳	۳.۳		۰.۹۸۳۷	۰.۰۱۷۱۶	
	زیباسازی و مبلمان شهری	۳۶	۳.۶		۰.۹۹۲۸	۰.۰۱۷۳۲	
	پراکنده‌رویی و رشد هوشمند شهری	۳۹	۳.۹		۰.۹۸۶۴	۰.۰۱۷۲۱	
	بازآفرینی و توسعه درونزای شهری	۳۸	۳.۸		۰.۹۹۱۷	۰.۰۱۷۳۰	
	نابرابری‌های فضایی کالبدی در شهرها	۳۹	۳.۹		۰.۹۸۳۶	۰.۰۱۷۱۶	
	برنامه‌ریزی فضایی و آمایش شهری	۳۷	۳.۷		۰.۹۸۶۶	۰.۰۱۷۲۱	
	نوشهرگرایی و شهر پیاده محور	۴۱	۴.۱		۰.۹۹۳۶	۰.۰۱۷۳۴	
	شهر اسلامی ایرانی	۲۵	۲.۵		۰.۹۷۰۴	۰.۰۱۶۹۳	
سیاستی مدیریتی و فناوری	شهر هوشمند، ششهر الکترونیک و فناوری اطلاعات در شهرها	۴۳	۴.۳	۴.۰۱	۰.۹۹۵۱	۰.۰۱۷۳۶	۰.۰۱۷۲۵
	نقش حکمروایی شهری و مدیریت شهری شهرها	۴۲	۴.۲		۰.۹۹۵۵	۰.۰۱۷۳۷	

دسته	موضوعات	جمع نمرات	میانگین	میانگین دسته	بار اطلاعاتی	وزن	میانگین وزن دسته
	عوامل مؤثر در ایجاد شهر دانش بنیان و دانش محور	۳۹	۳۰۹		۰۰۰۹۸۳۶	۰۰۰۱۷۱۶	
	منظر شهری	۴۰	۴		۰۰۰۹۸۲۶	۰۰۰۱۷۱۴	
	نظریه‌های نوین در شهرسازی	۳۶	۳۰۶		۰۰۰۹۸۱۶	۰۰۰۱۷۱۳	
	مدیریت بحران در شهرها	۴۵	۴۰۵		۰۰۰۹۹۴۹	۰۰۰۱۷۳۶	
	پدافن غیر عامل در شهرها	۴۳	۴۰۳		۰۰۰۹۹۴۹	۰۰۰۱۷۳۶	
	عوامل ایجاد شهرهای خلاق	۳۹	۳۰۹		۰۰۰۹۸۳۶	۰۰۰۱۷۱۶	
	ایجاد مدیریت یکپارچه شهری	۳۸	۳۰۸		۰۰۰۹۹۱۷	۰۰۰۱۷۳۰	
	شهر سالم و سلامت شهری	۳۹	۳۰۹		۰۰۰۹۹۳۰	۰۰۰۱۷۳۳	
	شهرهای آینده و آینده پژوهی در شهر	۴۳	۴۰۳		۰۰۰۹۹۲۵	۰۰۰۱۷۳۲	
	مباحث مرتبط با حمل نقل و ترافیک (TOD) در مدیریت شهری	۴۰	۴		۰۰۰۹۸۹۰	۰۰۰۱۷۲۶	
	وضعیت مسکن و مدیریت زمین شهری در شهرها	۴۵	۴۰۵		۰۰۰۹۹۴۹	۰۰۰۱۷۳۶	
	طرح‌های توسعه شهری (CDS، طرح جامع، تفصیلی و...)	۳۶	۳۰۶		۰۰۰۹۸۱۶	۰۰۰۱۷۱۳	
	دیپلماسی شهری	۳۵	۳۰۵		۰۰۰۹۸۴۰	۰۰۰۱۷۱۷	
	شهرسازی مناسب معلولان، کودکان و ...	۴۱	۴۰۱		۰۰۰۹۹۰۹	۰۰۰۱۷۲۹	
	گردشگری شهری و برندسازی شهری	۴۱	۴۰۱		۰۰۰۹۹۰۹	۰۰۰۱۷۲۹	
	رقابت‌پذیری شهرها	۳۹	۳۰۹		۰۰۰۹۸۳۶	۰۰۰۱۷۱۶	
	تاب‌آوری شهرها	۳۸	۳۰۸		۰۰۰۹۹۱۷	۰۰۰۱۷۳۰	
	تمرکززدایی در شهرها	۴۰	۴		۰۰۰۹۷۸۹	۰۰۰۱۷۰۸	

با پیاده سازی مدل آنتروپی شانون، وزن هر عنوان مشخص شد. در ادامه جهت رتبه‌بندی دسته‌های پژوهشی اقدام شد. باتوجه به اینکه تعداد هر عنوان برای دسته‌های موضوعی متفاوت بوده، چنانچه از تجميع اوزان استفاده می شد، نتایج دقیقی بدست نمی آمد. زیرا که دسته‌های موضوعی که محورهای بیشتری داشتند وزن بیشتری نیز می‌گرفتند. به همین دلیل از روش محاسبه میانگین وزن‌ها برای هر دسته استفاده گردید. بر اساس این روش دسته اقتصادی علی‌رغم تعداد کم موضوعات با میانگین وزن ۰،۰۱۷۲۹ به عنوان رتبه اول و مهمترین دسته پژوهشی مشخص گردید. دسته موضوعی کالبدی فضایی، زیرساختی با میانگین وزنی ۰،۰۱۷۱۸ در رتبه آخر دسته‌های موضوعی از نظر اولویت قرار گرفت. شرح این نتایج در جدول (۴) آمده است.

جدول (۴) رتبه‌بندی میانگین وزنی دسته‌های موضوعی از نظر خبرگان

رتبه	دسته‌های موضوعی	میانگین وزنی
۱	اقتصادی	۰،۰۱۷۲۹
۲	اکولوژی و زیست‌محیطی	۰،۰۱۷۲۶
۳	سیاستی، مدیریتی و فناوری	۰،۰۱۷۲۵
۴	اجتماعی و فرهنگی	۰،۰۱۷۲۳
۵	کالبدی فضایی، زیرساختی	۰،۰۱۷۱۸

رتبه‌بندی موضوعات به صورت مستقل بر اساس مدل آنتروپی شانون

علاوه بر اولویت‌بندی موضوعات در قالب دسته‌بندی‌های صورت گرفته، در جهت شناخت بهتر اولویت‌ها، یکبار دیگر این موضوعات به صورت مستقل و فارغ از دسته‌بندی‌ها، بر اساس وزن هر موضوع مورد رتبه‌بندی قرار گرفتند. نتایج حاصل از این رتبه‌بندی نشان می‌دهد که موضوعاتی همچون مشارکت شهری، مدیریت پسماند و آلودگی‌های شهری، حکمروایی شهری، شهر هوشمند، بحران‌های شهری، و موضوعات مربوط به فقر شهری دارای وزن بیشتری نسبت به سایر عناوین پژوهشی به صورت مستقل است. شرح نتایج این رتبه‌بندی در جدول (۵) آمده است.

جدول (۵) رتبه‌بندی موضوعات به صورت مستقل بر اساس وزن حاصل مدل آنتروپی شانون

رتبه	موضوعات	وزن	رتبه	موضوعات	وزن
۱	مشارکت مردمی و دموکراسی شهری در مدیریت شهری	۰.۰۱۷۴۰	۳۰	عوامل مرتبط با زیست‌پذیری شهرها	۰.۰۱۷۲۶
۲	مدیریت پسماند و زباله شهری	۰.۰۱۷۳۸	۳۱	مباحث مرتبط با حمل نقل و ترافیک (TOD) در مدیریت شهری	۰.۰۱۷۳۶
۳	آلودگی‌های شهری (انسانی، طبیعی) در شهرها	۰.۰۱۷۳۷	۳۲	تغییرات اقلیمی در شهرها	۰.۰۱۷۲۶
۴	نقش حکمروایی شهری و مدیریت شهری شهرها	۰.۰۱۷۳۷	۳۳	اقتصاد شهری	۰.۰۱۷۲۴
۵	شهر هوشمند، شهر الکترونیک و فناوری اطلاعات در شهرها	۰.۰۱۷۳۶	۳۴	حق به شهر	۰.۰۱۷۲۴
۶	مدیریت بحران در شهرها	۰.۰۱۷۳۶	۳۵	رویدادهای اجتماعی و تعاملات اجتماعی در شهر	۰.۰۱۷۲۲
۷	پدافند غیر عامل در شهرها	۰.۰۱۷۳۶	۳۶	ساختار و توزیع فضایی جمعیتی شهرها	۰.۰۱۷۲۲
۸	وضعیت مسکن و مدیریت زمین شهری در شهرها	۰.۰۱۷۳۶	۳۷	برنامه‌ریزی فضایی و آمایش شهری	۰.۰۱۷۲۱
۹	فقر شهری	۰.۰۱۷۳۶	۳۸	فضای سبز و انرژی‌های سبز در شهرها	۰.۰۱۷۲۱
۱۰	نوشهرگرایی و شهر پیاده محور	۰.۰۱۷۳۴	۳۹	پراکنده‌رویی و رشد هوشمند شهری	۰.۰۱۷۲۱
۱۱	عدالت جنسیتی و آزادی‌های زنان در شهر	۰.۰۱۷۳۳	۴۰	سرزندگی شهری	۰.۰۱۷۲۰
۱۲	شهر سالم و سلامت شهری	۰.۰۱۷۳۳	۴۱	مهاجرت شهری	۰.۰۱۷۱۸
۱۳	امنیت اجتماعی و جغرافیای جرم در شهرها	۰.۰۱۷۳۲	۴۲	محلات شهری و نقش آن در شهر	۰.۰۱۷۱۸
۱۴	زیباسازی و مبلمان شهری	۰.۰۱۷۳۲	۴۳	گروه‌های آسیب پذیر و کم درآمد در شهرها	۰.۰۱۷۱۸
۱۵	شهرهای آینده و آینده‌پژوهی در شهر	۰.۰۱۷۳۲	۴۴	دیپلماسی شهری	۰.۰۱۷۱۷
۱۶	مطالعات زیست‌محیطی شهری	۰.۰۱۷۳۲	۴۵	نقش رسانه‌های اجتماعی در برنامه‌ریزی شهری	۰.۰۱۷۱۶
۱۷	اکولوژی و اکوسیستم شهری	۰.۰۱۷۳۲	۴۶	تحلیل و ارزیابی کاربری‌های اراضی شهری	۰.۰۱۷۱۶
۱۸	کیفیت زندگی شهری	۰.۰۱۷۳۱	۴۷	نابرابری‌های فضایی کالبدی در شهرها	۰.۰۱۷۱۶
۱۹	کشاورزی شهری و امنیت غذایی در شهرها	۰.۰۱۷۳۰	۴۸	عوامل مؤثر در ایجاد شهر دانش‌بنیان و دانش‌محور	۰.۰۱۷۱۶
۲۰	کارآفرینی شهری	۰.۰۱۷۳۰	۴۹	عوامل ایجاد شهرهای خلاق	۰.۰۱۷۱۶
۲۱	تاب‌آوری شهرها	۰.۰۱۷۳۰	۵۰	رقابت‌پذیری شهرها	۰.۰۱۷۱۶
۲۲	ایجاد مدیریت یکپارچه شهری	۰.۰۱۷۳۰	۵۱	منظر شهری	۰.۰۱۷۱۴
۲۳	بازآفرینی و توسعه درونزای شهری	۰.۰۱۷۳۰	۵۲	نظریه‌های نوین در شهرسازی	۰.۰۱۷۱۳
۲۴	گردشگری شهری و برندسازی شهری	۰.۰۱۷۲۹	۵۳	طرح‌های توسعه شهری (CDS)، طرح جامع،	۰.۰۱۷۱۳

رتبه	موضوعات	وزن	رتبه	موضوعات	وزن
				تفصیلی و...	
۲۵	شهرسازی مناسب معلولان، کودکان و ...	۰.۰۱۷۲۹	۵۴	تمرکززدایی در شهرها	۰.۰۱۷۰۸
۲۶	سرمایه اجتماعی در شهر	۰.۰۱۷۲۹	۵۵	زاغه‌نشینی و حاشیه‌نشینی در کلانشهرها	۰.۰۱۷۰۷
۲۷	ایجاد درآمد پایدار در شهرها	۰.۰۱۷۲۸	۵۶	موانع و عوامل ایجاد توسعه پایدار شهری	۰.۰۱۶۹۵
۲۸	روابط اقتصادی شهرها و روستاها	۰.۰۱۷۲۸	۵۷	شهر اسلامی ایرانی	۰.۰۱۶۹۳
۲۹	بافت‌های فرسوده و توانمندسازی کالبدی شهر	۰.۰۱۷۲۷	۵۸	هویت شهری و تصویر ذهنی شهروندان از فضاهای شهر	۰.۰۱۶۹۱
جمع کل اوزان			۱		

- یافته‌های حاصل از بررسی مقالات چاپ شده

به‌منظور بررسی و مقایسه نظر خبرگان در ارتباط با رتبه‌بندی اولویت‌های پژوهشی تعیین شده با رتبه‌بندی موضوعات پژوهشی که به صورت مقالات در نشریات داخلی چاپ شده‌اند، هر یک از موضوعات با استفاده از کلید واژه‌هایی که شرح آنها در جدول (۲) آمده طی بازه زمانی ۱۳۹۰-۱۳۹۹ در پایگاه نمایه‌سازی علم نت مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج مربوط به تعداد مقالات چاپ شده هر سال و مجموع این مقالات طی بازه زمانی مذکور در رابطه با موضوعات هم به صورت مستقل و هم در قالب دسته‌های موضوعی در جدول (۶) آمده است.

جدول (۶) یافته‌های حاصل بررسی تعداد مقالات چاپ شده (عدد مقاله)

دسته	موضوع	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	مجموع
اجتماعی و فرهنگی	مشارکت مردمی و دموکراسی شهری در مدیریت شهری	۱۲۸۵	۱۴۳۰	۱۶۲۶	۱۶۴۹	۱۴۸۶	۱۲۹۶	۲۰۴۱	۲۰۵۸	۲۱۷۳	۱۵۴۱	۱۶۵۸۵
	سرمایه اجتماعی در شهر	۳۱۸۷	۳۶۹۱	۴۲۴۲	۴۴۰۱	۳۹۷۷	۳۸۶۳	۵۵۳۵	۵۷۵۳	۵۸۶۵	۳۹۰۳	۴۴۴۱۷
	ساختار و توزیع فضایی جمعیتی شهرها	۱۱۴۹	۱۳۱۹	۱۵۴۹	۱۵۸۸	۱۳۸۳	۱۱۹۸	۱۹۱۸	۱۹۲۸	۲۰۰۱	۱۴۰۳	۱۵۴۳۶
	عدالت جنسیتی و آزادی‌های زنان در شهر	۲۲۳۲	۲۵۱۷	۲۸۲۲	۲۹۸۰	۲۷۶۹	۲۳۶۰	۳۶۵۸	۳۷۰۶	۳۸۳۰	۲۴۹۰	۲۹۳۶۴
	محله‌گرایی و نقش آن در شهر	۸۹۳	۱۰۲۵	۱۲۰۴	۱۱۹۸	۱۱۰۰	۹۸۵	۱۵۵۷	۱۶۰۵	۱۶۷۰	۱۲۲۳	۱۲۴۶۰
	کیفیت زندگی شهری	۳۲۱۶	۳۷۴۵	۳۸۶۶	۴۱۹۸	۳۷۲۷	۳۲۵۶	۴۵۹۷	۴۵۱۲	۴۴۴۰	۲۷۸۶	۳۸۳۴۳
	حق به شهر	۲۱۱۷	۲۴۶۴	۲۵۹۶	۲۸۳۰	۲۵۳۴	۲۲۳۱	۳۴۲۱	۳۴۹۸	۳۵۳۳	۲۲۷۵	۲۷۴۹۹
	نقش رسانه‌های اجتماعی در برنامه‌ریزی شهری	۷۶۳	۸۱۴	۸۶۰	۸۷۷	۶۹۲	۶۶۳	۹۷۶	۸۶۶	۹۱۳	۵۱۷	۷۹۴۱
	رویدادهای اجتماعی و تعاملات اجتماعی در شهر	۲۵۱۴	۲۸۲۷	۳۲۵۵	۳۴۲۷	۳۰۵۰	۲۸۷۵	۴۲۰۳	۴۶۰۴	۴۷۳۹	۳۲۰۲	۳۴۶۹۶
	مهاجرت‌های شهری	۹۵۲	۱۰۸۷	۱۲۶۵	۱۲۷۱	۱۱۷۶	۱۰۴۰	۱۶۳۵	۱۶۷۹	۱۷۵۳	۲۶۷	۱۲۱۲۵
	گروه‌های آسیب‌پذیر و کم‌درآمد در شهرها	۱۴۷۳	۱۷۱۶	۱۸۸۶	۱۹۷۲	۱۸۱۲	۱۵۵۶	۲۳۸۴	۲۴۳۲	۲۴۴۲	۱۷۲۳	۱۹۳۹۶
	زاغه‌نشینی و حاشیه‌نشینی در کلانشهرها	۱۰۴۱	۱۲۳۱	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۲۸۹	۱۱۱۵	۱۷۴۵	۱۷۷۳	۱۸۱۴	۱۳۰۷	۱۴۰۶۶
	سرزندگی شهری در شهرها	۸۸۸	۱۰۰۸	۱۱۸۴	۱۱۷۳	۱۰۹۲	۹۶۹	۱۵۳۸	۱۵۹۶	۱۶۹۰	۱۲۲۰	۱۲۳۵۸
	امنیت اجتماعی و جغرافیای جرم در شهرها	۲۴۶۸	۲۷۸۵	۳۰۶۹	۳۲۴۵	۲۸۵۴	۲۶۶۰	۳۹۲۵	۴۰۳۸	۴۰۴۱	۲۶۸۶	۳۱۷۷۱

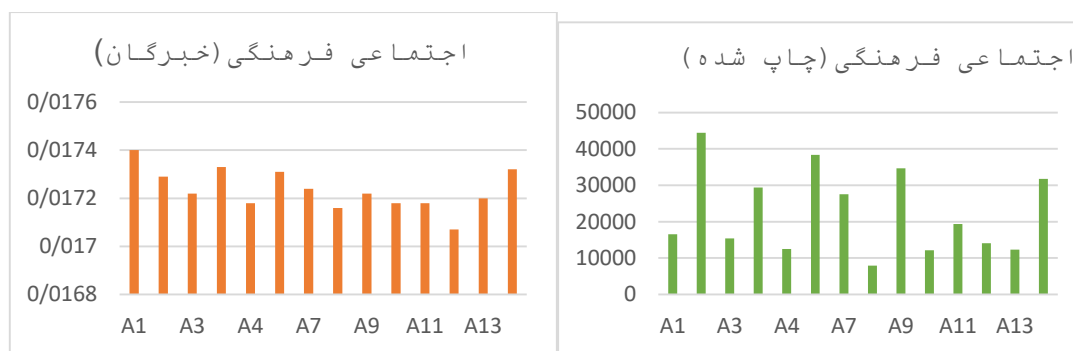
بررسی اولویت‌ها و نیازهای پژوهشی رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در ایران | مشکینی و همکاران

دسته	موضوع	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	مجموع
اکولوژی و زیست‌محیطی	مطالعات زیست‌محیطی شهری	۱۷۱۶	۱۸۹۸	۲۲۰۹	۲۲۷۱	۲۰۹۰	۱۹۲۴	۲۹۱۰	۲۸۴۴	۳۱۲۴	۲۱۸۰	۲۳۱۶۶
	عوامل مرتبط با زیست‌پذیری شهرها	۱۹۱۲	۲۱۳۳	۲۵۲۸	۲۵۴۴	۲۳۵۷	۲۱۸۹	۳۲۹۵	۳۴۰۹	۳۶۴۷	۲۵۵۶	۲۶۵۷۰
	موانع و عوامل ایجاد توسعه پایدار شهری	۲۹۰۵	۳۰۷۸	۳۵۵۵	۳۶۰۸	۳۳۰۴	۳۱۱۱	۴۶۵۶	۴۶۵۰	۴۴۷۹	۳۰۶۰	۳۶۴۰۶
	آلودگی‌های شهری (انسانی، طبیعی) در شهرها	۱۲۱۷	۱۳۶۰	۱۵۶۵	۱۶۴۲	۱۴۹۸	۱۳۰۳	۱۹۵۳	۱۹۶۲	۲۱۱۷	۱۴۶۳	۱۶۰۸۰
	فضای سبز و انرژی‌های سبز در شهرها	۱۴۸۵	۱۶۶۵	۱۸۵۶	۱۹۰۴	۱۸۵۸	۱۶۴۶	۲۴۹۳	۲۵۵۸	۲۵۸۳	۱۸۶۹	۱۹۹۱۷
	کشاورزی شهری و امنیت غذایی در شهرها	۲۰۶۶	۲۱۰۶	۲۴۹۴	۲۰۲۲	۲۱۸۱	۲۱۱۹	۲۷۵۶	۲۸۲۲	۲۶۹۷	۱۸۵۳	۲۳۱۱۶
	تغییرات اقلیمی در شهرها	۱۰۰۸	۱۱۳۴	۱۳۵۰	۱۳۶۹	۱۲۶۵	۱۱۰۲	۱۸۰۲	۱۸۴۵	۱۹۹۹	۱۴۵۸	۱۴۳۳۲
	اکولوژی و اکوسیستم شهری	۹۳۱	۱۰۴۳	۱۲۴۱	۱۲۱۴	۱۱۴۸	۱۰۰۹	۱۶۱۹	۱۶۶۲	۱۷۴۷	۱۲۷۵	۱۲۸۸۹
	مدیریت پسماند و زباله شهری	۹۳۸	۱۰۴۹	۱۲۱۸	۱۲۰۹	۱۱۳۵	۱۰۱۵	۱۵۷۱	۱۶۱۳	۱۶۷۱	۱۱۹۶	۱۲۶۱۵
اقتصادی	فقر شهری	۹۷۲	۱۰۹۶	۱۲۹۵	۱۲۶۵	۱۱۶۳	۱۰۱۹	۱۶۱۲	۱۶۴۳	۱۷۳۷	۱۲۴۷	۱۳۰۴۹
	ایجاد درآمد پایدار در شهرها	۱۴۱۳	۱۵۹۳	۱۷۸۶	۱۸۶۱	۱۷۲۸	۱۵۲۹	۲۳۸۲	۲۴۴۶	۲۵۳۰	۱۸۱۶	۱۹۰۸۴
	اقتصاد شهری	۱۶۴۵	۱۹۰۴	۲۱۲۶	۲۲۶۶	۲۰۸۵	۱۹۸۶	۲۷۷۸	۲۸۱۵	۲۷۲۲	۱۷۷۷	۲۲۱۰۴
	کارآفرینی شهری	۱۱۲۲	۱۲۵۲	۱۴۳۸	۱۴۵۲	۱۳۲۹	۱۱۸۱	۱۸۷۶	۱۹۰۴	۱۹۹۶	۱۴۳۱	۱۴۹۸۱
	روابطه اقتصادی شهرها و روستاها	۲۵۷۹	۳۰۴۷	۳۳۷۰	۳۶۱۵	۳۲۶۱	۳۰۳۰	۴۲۸۹	۴۳۵۱	۴۱۸۳	۲۵۹۳	۳۴۲۱۸
کالبدی فضایی و زیرساختی	بافت‌های فرسوده و توانمندسازی کالبدی شهر	۱۲۰۷	۱۴۳۲	۱۵۸۳	۱۶۶۵	۱۴۹۰	۱۳۱۶	۲۰۹۹	۲۱۲۴	۲۲۱۲	۱۵۳۹	۱۶۶۶۷
	هویت شهری و تصویر ذهنی و تعلق شهروندان به فضاهای شهر	۱۲۷۷	۱۴۲۳	۱۶۴۱	۱۶۲۱	۱۵۵۱	۱۳۲۷	۲۰۴۲	۲۱۹۶	۲۲۵۷	۱۵۶۹	۱۶۹۰۴
	تحلیل و ارزیابی کاربری‌های اراضی شهری	۹۹۳	۱۱۲۱	۱۳۲۹	۱۳۳۶	۱۲۲۱	۱۰۶۲	۱۶۹۹	۱۷۸۸	۱۹۰۸	۱۳۷۵	۱۳۸۲۲
	مبلمان و زیباسازی شهری	۹۲۳	۱۰۴۹	۱۲۴۸	۱۲۵۳	۱۱۳۸	۱۰۲۷	۱۵۷۲	۱۵۹۵	۱۶۹۸	۱۲۰۵	۱۲۷۰۸
	پراکنده‌رویی و رشد هوشمند شهری	۲۴۰۱	۲۶۸۲	۲۹۹۶	۳۱۴۲	۲۸۳۸	۲۴۵۳	۳۶۷۳	۳۶۳۰	۳۷۰۲	۲۴۴۹	۲۹۹۶۶
	بازآفرینی و توسعه درونزای شهری	۸۹۶	۱۰۲۶	۱۱۹۹	۱۱۷۶	۱۰۹۶	۹۸۲	۱۵۶۴	۱۵۹۱	۱۶۷۴	۱۲۱۰	۱۲۴۱۴
	نابرابری‌های فضایی کالبدی در شهرها	۱۱۰۵	۱۲۹۵	۱۴۲۹	۱۵۰۱	۱۴۱۱	۱۲۵۵	۱۹۶۰	۲۰۵۹	۲۱۳۵	۱۵۱۷	۱۵۶۶۷
	برنامه‌ریزی فضایی و آمایش شهری	۸۹۷	۱۰۲۸	۱۲۱۰	۱۲۱۱	۱۱۱۱	۹۹۲	۱۵۵۱	۱۶۰۵	۱۶۹۸	۱۲۲۱	۱۲۵۲۴
	نوشهرگرایی و شهر پیاده محور	۲۱۱۳	۲۴۶۹	۲۷۰۸	۲۹۲۵	۲۶۵۹	۲۳۵۰	۳۵۶۲	۳۷۲۱	۳۷۲۱	۲۴۰۵	۲۸۶۳۳
سیاستی، مدیریتی، فناوری	شهر اسلامی ایرانی	۴۷۲۳	۵۲۰۰	۵۴۵۵	۵۶۰۹	۴۹۳۶	۴۵۶۲	۶۴۵۸	۶۷۷۱	۶۴۸۶	۳۹۱۹	۵۴۱۱۹
	شهر هوشمند، شهر الکترونیک و فناوری اطلاعات در شهرها	۳۳۶۶	۳۷۲۱	۳۷۹۰	۴۰۷۶	۳۶۲۰	۳۳۲۹	۴۸۰۴	۴۷۱۹	۴۵۹۶	۲۸۸۶	۳۸۹۰۷
	نقش حکمروایی شهری و مدیریت شهری شهرها	۲۹۹۳	۳۰۴۷	۳۳۵۱	۳۴۰۴	۳۰۶۰	۲۷۳۳	۴۰۰۶	۳۹۹۱	۴۰۷۱	۲۸۰۵	۳۳۴۶۱
	عوامل مؤثر در ایجاد شهر دانش بنیان و دانش محور	۲۲۰۳	۲۴۸۰	۲۷۶۰	۲۸۸۹	۲۵۹۷	۲۳۴۴	۳۵۰۰	۳۷۴۷	۳۸۵۶	۲۵۶۴	۲۸۹۴۰
	منظر شهری	۱۳۲۴	۱۴۹۵	۱۷۱۶	۱۷۵۹	۱۵۹۳	۱۴۷۱	۲۲۶۴	۲۳۴۳	۲۵۰۱	۱۷۳۳	۱۸۱۹۹
	نظریه‌های نوین در شهرسازی	۷۵۰	۸۶۱	۱۰۱۷	۱۰۳۴	۸۸۸	۹۲۵	۱۲۷۸	۱۳۸۶	۱۶۶۳	۱۱۳۵	۱۰۹۳۷
	مدیریت بحران در شهرها	۱۳۰۹	۱۴۵۱	۱۵۵۶	۱۵۹۰	۱۴۴۵	۱۳۱۲	۲۰۳۰	۲۰۷۹	۲۱۲۹	۱۶۱۲	۱۶۵۱۳
	پدافند غیرعامل در شهرها	۹۲۹	۱۰۷۰	۱۲۷۲	۱۲۵۴	۱۱۶۶	۱۰۵۸	۱۶۰۰	۱۶۶۳	۱۷۳۸	۱۲۵۱	۱۳۰۰۱
	عوامل ایجاد شهرهای خلاق	۱۷۶۴	۲۱۰۱	۲۲۷۴	۲۴۹۵	۲۲۵۱	۲۰۰۱	۳۰۰۵	۳۰۸۸	۳۰۶۲	۱۹۶۷	۲۴۰۰۸

دسته	موضوع	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	مجموع
	نقش مدیریت واحد و یکپارچه شهری	۳۰۶۱	۳۱۲۴	۳۴۴۲	۳۴۷۰	۳۱۳۸	۲۸۱۴	۴۰۹۰	۴۱۱۱	۴۲۰۸	۲۸۸۷	۳۴۳۴۵
	شهر سالم و سلامت شهری	۱۷۵۰	۱۹۴۷	۲۲۵۰	۲۲۹۵	۲۰۸۷	۱۸۲۲	۲۷۶۰	۲۸۵۳	۲۹۵۶	۱۸۳۵	۲۲۵۵۵
	شهرهای آینده و آینده پژوهی در شهر	۱۶۹۰	۱۵۱۲	۱۸۶۰	۱۹۷۰	۲۰۰۱	۱۹۰۲	۱۲۰۲	۲۲۹۵	۲۶۲۵	۱۷۷۵	۱۸۸۳۲
	مباحث مرتبط با حمل نقل (TOD) و ترافیک در شهرها	۱۳۴۴	۱۵۳۷	۱۶۷۷	۱۶۸۹	۱۵۷۲	۱۳۷۳	۲۱۰۴	۲۱۲۱	۲۱۲۹	۱۴۰۷	۱۶۹۵۳
	وضعیت مسکن و مدیریت زمین شهری در شهرها	۱۶۲۷	۱۹۷۵	۲۱۰۶	۲۲۵۰	۲۰۲۵	۱۷۹۷	۲۶۶۳	۲۶۱۰	۲۶۲۹	۱۸۶۵	۲۱۵۴۷
	طرح‌های توسعه شهری (CDS، طرح جامع، تفصیلی و...)	۱۷۰۲	۱۸۷۳	۲۰۴۵	۲۰۵۰	۱۸۵۴	۱۷۳۰	۲۵۲۹	۲۵۶۲	۲۶۷۶	۱۷۵۸	۲۰۷۷۹
	دیپلماسی شهری	۹۶۰	۱۰۹۰	۱۳۳۳	۱۳۲۷	۱۱۸۸	۱۰۵۷	۱۶۳۵	۱۶۷۳	۱۷۷۰	۱۲۴۳	۱۳۲۷۶
	شهرسازی مناسب معلولان، کودکان و...	۲۲۱۶	۲۶۳۴	۲۷۳۰	۲۹۹۹	۲۷۶۳	۲۴۵۳	۳۵۳۶	۳۵۳۱	۳۵۵۱	۲۱۸۷	۲۸۶۰۰
	گردشگری شهری و برندسازی شهری	۱۱۵۵	۱۴۵۹	۱۶۷۵	۱۶۳۷	۱۵۱۳	۱۴۱۹	۲۲۷۲	۲۲۳۶	۲۳۰۹	۱۶۴۸	۱۷۳۲۳
	رقابت پذیری شهرها	۱۴۸۸	۱۶۷۹	۱۹۷۰	۱۹۸۴	۱۸۴۶	۱۶۵۱	۲۵۳۴	۲۶۹۰	۲۷۸۸	۱۹۷۴	۲۰۶۰۴
	تاب‌آوری شهرها	۱۱۸۹	۱۳۵۸	۱۵۲۲	۱۴۶۹	۱۴۱۷	۱۲۶۷	۱۹۶۵	۲۰۴۵	۲۲۱۲	۱۵۷۷	۱۶۰۲۱
	تمرکززدایی در شهرها	۱۳۴۰	۱۵۰۱	۱۶۹۶	۱۷۳۱	۱۶۳۸	۱۴۶۰	۲۲۳۴	۲۳۵۰	۲۴۷۷	۱۷۸۶	۱۸۲۱۳

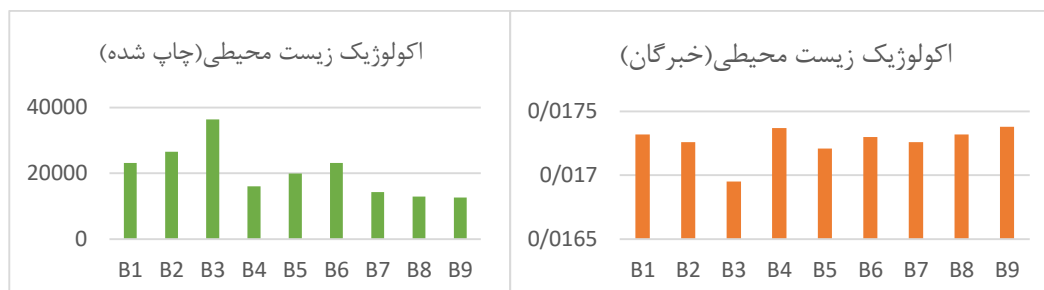
- مقایسه رتبه‌بندی موضوعات از نظر چاپ مقالات و وزن آن‌ها در قالب دسته‌های موضوعی

نتایج جدول شماره (۶) نشان داد که از بین مقالات چاپ شده، دسته موضوعی سیاستی، مدیریتی، و فناوری دارای بیشترین تعداد مقاله چاپ شده در نشریات داخلی، طی سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۹ بوده است. البته باتوجه به موضوعات بیشتری که در این دسته قرار گرفته‌اند منطقی است. بنابراین درجهت تحلیل بهتر به مقایسه رتبه‌ای عناوین پژوهشی در هر دسته موضوعی از نظر مجموع مقالات چاپ شده و مقدار وزنی که از نظر اولویت پژوهشی بر اساس نظر خبرگان به آنها اختصاص داده شده اقدام گردید؛ تا از این طریق یک مقایسه‌ای بین جایگاه و رتبه هر عنوان از نظر چاپ مقالات و رتبه آن از نظر وزن اختصاص داده شده توسط خبرگان در هر دسته صورت گیرد. در دسته اول موضوعی که در رابطه با موضوعات اجتماعی و فرهنگی است، از نظر خبرگان موضوعات مشارکت و دموکراسی شهری، عدالت جنسیتی و آزادی زنان، امنیت اجتماعی و جغرافیای جرم و همچنین موضوع کیفیت زندگی شهری چهار موضوعی می‌باشند که به ترتیب در این دسته دارای بیشترین وزن در بین موضوعات دیگر بوده‌اند و رتبه‌های یک تا چهار را به خود اختصاص داده‌اند. اما در ارتباط با تعداد مقالات چاپ شده در این دسته، موضوعات سرمایه‌های اجتماعی در شهر، کیفیت زندگی در شهر و تعاملات اجتماعی از موضوعاتی بوده‌اند که بیشترین تعداد مقالات چاپ شده را در نشریات داشته‌اند و رتبه‌های یک تا سه از نظر چاپ مقاله به آنها اختصاص داده شده است. نمودار (۱) مقایسه بین تعداد مقالات چاپ شده و وزن مقالات از نظر اولویت است. بر اساس نتایج بدست آمده رتبه‌بندی موضوعات از نظر خبرگان با رتبه‌بندی موضوعات از نظر تعداد مقاله در این دسته متفاوت بوده است.

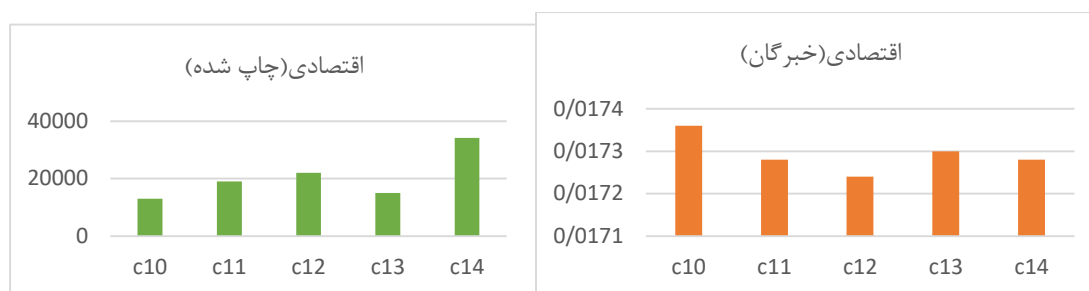
نمودار (۱) مقایسه بین مقالات چاپ شده و نظر خبرگان در دسته موضوعی اجتماعی و فرهنگی

در رابطه با دسته موضوعی اکولوژیک و زیست‌محیطی نیز طبق بررسی و مقایسه بین دو گروه (نظر خبرگان و تعداد مقالات چاپ شده) از نظر رتبه‌بندی و اولویت‌بندی موضوعات نشان می‌دهد که موضوعاتی که از بالاترین وزن از نظر خبرگان برخوردارند، به ترتیب شامل موضوع پسماند و زباله‌های شهری، آلودگی‌های شهری (طبیعی و انسانی)، مطالعات زیست‌محیطی و اکولوژی شهری هستند. اما در بین مقالات چاپ شده در این دسته موضوعی، بیشترین مقالات چاپ شده به ترتیب مربوط به توسعه پایدار شهر، زیست‌پذیری شهری، مطالعات زیست‌محیطی و کشاورزی شهری می‌باشند. نمودار (۲) مقایسه بین تعداد مقالات چاپ شده برای هر موضوع و اوزان موضوعات از نظر خبرگان در این دسته موضوعی را نشان می‌دهد. بر این اساس رتبه‌بندی موضوعات از نظر خبرگان با رتبه‌بندی موضوعات از نظر تعداد مقاله در این دسته نیز متفاوت بوده است.

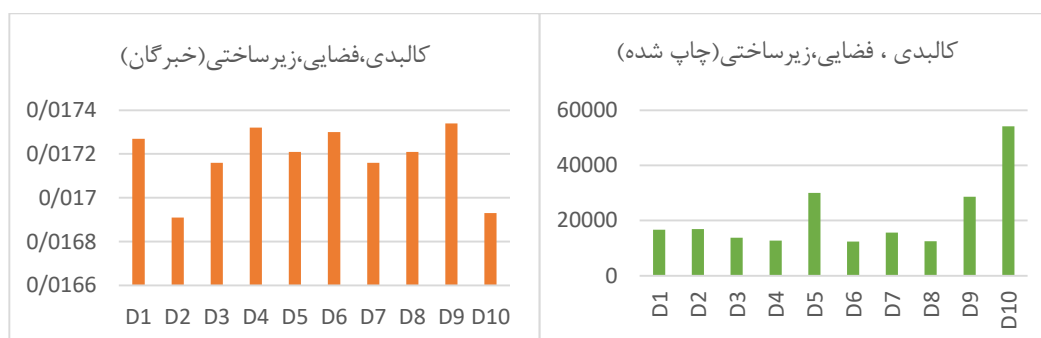
نمودار (۲) مقایسه بین مقالات چاپ شده و نظر خبرگان در دسته موضوعی اکولوژیک و زیست‌محیطی

یکی دیگر از دسته‌های موضوعی مورد مطالعه که دارای کمترین عنوان نیز بوده گروه موضوعی اقتصادی است. بررسی‌های این گروه موضوعی نیز نشان می‌دهد که از نظر خبرگان بیشترین وزن در این دسته موضوعی به ترتیب مربوط به موضوعات فقر شهری، کار آفرینی شهری و ایجاد درآمد پایدار برای شهرها بوده است؛ اما رتبه‌بندی موضوعات از نظر تعداد مقالات چاپ شده در طی سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۹ نشان از آن دارد که بیشترین تعداد مقالات چاپ شده مربوط به روابط اقتصادی شهر و روستا، اقتصاد شهری و درآمد پایدار شهری بوده است. نمودار (۳) مقایسه بین تعداد مقالات چاپ شده هر موضوع و اوزان موضوعات از نظر خبرگان در این دسته را نشان می‌دهد. بر این اساس در این دسته موضوعی نیز رتبه‌بندی‌ها متفاوت بوده است.

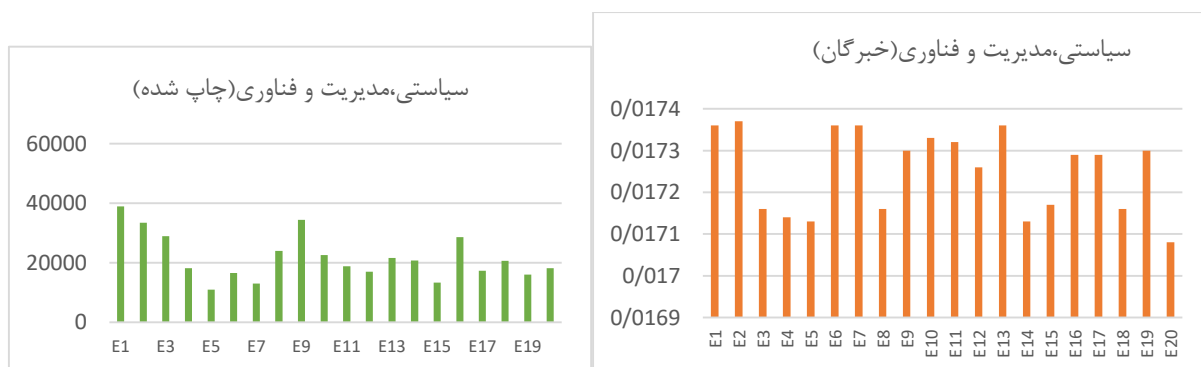
نمودار (۳) مقایسه بین مقالات چاپ شده و نظر خبرگان در دسته موضوعی اقتصادی

دسته چهارم موضوعی که مورد مقایسه قرار می‌گیرد، مربوط به دسته کالبدی، فضایی و زیرساختی است. مقایسه بین دو گروه مورد مطالعه انجام شده نشان می‌دهد که در این دسته موضوعی سه عنوانی که بیشترین وزن را از نظر خبرگان داشته‌اند به ترتیب شامل نوشهرگرایی و شهر پیاده‌محور، مبلمان و زیباسازی شهری و باز آفرینی و توسعه درونزای شهری است؛ اما در طرف مقابل در گروه مقالات چاپ شده بیشترین تعداد مقاله به ترتیب مربوط به موضوعات شهر اسلامی، پراکنده رویی و رشد هوشمند شهری، نوشهرگرایی و شهر پیاده‌محور بوده است. نمودار (۴) مقایسه بین تعداد مقالات چاپ شده برای هر موضوع و اوزان موضوعات از نظر خبرگان در این دسته موضوعی را نشان می‌دهد. بر اساس این نتایج، رتبه‌بندی در این دسته موضوعی نیز متفاوت بوده است.

نمودار (۴) مقایسه بین مقالات چاپ شده و نظر خبرگان در دسته موضوعی کالبدی، فضایی و زیرساختی

آخرین دسته موضوعی که بیشترین تعداد موضوعات را در خود دارد مربوط به دسته موضوعی سیاستی، مدیریتی و فناوری بوده است. بررسی‌ها و مقایسه بین دو گروه در این دسته موضوعی نشان می‌دهد، که رتبه‌های نخست موضوعی از نظر وزنی از دیدگاه خبرگان به ترتیب مربوط به حکمروایی شهری و مدیریت شهری، شهر هوشمند و شهر الکترونیک، مدیریت بحران در شهرها، پدافند غیر عامل و مسکن و مدیریت زمین شهری بوده است. در گروه تعداد مقالات چاپ شده رتبه‌بندی موضوعات به ترتیب شامل شهر هوشمند و شهر الکترونیک، مدیریت واحد و یکپارچه شهری، حکمروایی شهری، شهر دانش‌بنیان و دانش‌محور، شهرسازی مناسب معلولان و کودکان بوده است. نمودار (۵) مقایسه بین تعداد مقالات چاپ شده برای هر موضوع و اوزان موضوعات از نظر خبرگان در این دسته موضوعی را نشان می‌دهد. بر اساس این نتایج، رتبه‌بندی در این دسته موضوعی نیز متفاوت است.

نمودار (۵) مقایسه بین مقالات چاپ شده و نظر خبرگان در دسته موضوعی سیاستی، مدیریتی و فناوری

مقایسه رتبه‌بندی موضوعات از نظر چاپ مقالات و وزن آنها به صورت مستقل

در ادامه موضوعات را به صورت مستقل و فارغ از دسته‌های موضوعی بر اساس تعداد مقالات چاپ شده رتبه‌بندی نموده و آنها را با بیست موضوعی که از نظر خبرگان بیشترین وزن را داشتند مقایسه نمودیم. نتایج آن در جدول شماره (۷) آورده شده است. بر اساس این نتایج مشخص می‌شود که رتبه‌بندی موضوعات از نظر وزنی بر اساس دیدگاه خبرگان در رابطه با عناوین پژوهشی با رتبه‌بندی عناوین از نظر تعداد مقالات چاپ شده در طی سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۹ متفاوت بوده است. به طور مثال موضوعات شهرهای اسلامی و سرمایه‌های اجتماعی در شهر که بیشترین تعداد مقالات چاپ شده را در نشریات داخلی داشته است، جز رتبه‌های یک تا بیست عناوین پژوهشی مورد نظر خبرگان از لحاظ وزنی نبوده‌است. از طرف دیگر موضوعات پژوهشی در رابطه با مشارکت و دموکراسی شهری و همچنین مدیریت پسماند و آلودگی‌های شهری که دارای وزن بالا از نظر خبرگان بوده‌اند، در در رتبه‌های یک تا بیست از نظر تعداد مقالات چاپ شده نبوده است. بر این اساس می‌توان گفت که بین رتبه‌بندی عناوین از نظر وزنی و رتبه‌بندی عناوین از نظر تعداد چاپ مقالات به صورت مستقل نیز تفاوت وجود دارد.

جدول (۷) مقایسه رتبه‌بندی موضوعات چاپ شده و رتبه‌بندی وزنی موضوعات به صورت مستقل

رتبه	موضوعات چاپ شده	رتبه	موضوعات اولویت دار از نظر خبرگان
۱	شهر اسلامی ایرانی	۱	مشارکت مردمی و دموکراسی شهری در مدیریت شهری
۲	سرمایه اجتماعی در شهر	۲	مدیریت پسماند و زباله شهری
۳	شهر هوشمند، شهر الکترونیک و فناوری اطلاعات در شهرها	۳	آلودگی‌های شهری (انسانی، طبیعی) در شهرها
۴	کیفیت زندگی شهری*	۴	نقش حکمروایی شهری و مدیریت شهری شهرها
۵	موانع و عوامل ایجاد توسعه پایدار شهری	۵	شهر هوشمند، شهر الکترونیک و فناوری اطلاعات در شهرها
۶	رویدادهای اجتماعی و تعاملات اجتماعی در شهر	۶	مدیریت بحران در شهرها
۷	نقش مدیریت واحد و یکپارچه شهری	۷	پدافند غیر عامل در شهرها
۸	روابط اقتصادی شهرها و روستاها	۸	وضعیت مسکن و مدیریت زمین شهری در شهرها
۹	نقش حکمروایی شهری و مدیریت شهری شهرها	۹	فقر شهری
۱۰	امنیت اجتماعی و جغرافیای جرم در شهرها	۱۰	نوشهرگرایی و شهر پیاده محور
۱۱	پراکنده‌رویی و رشد هوشمند شهری	۱۱	عدالت جنسیتی و آزادی‌های زنان در شهر
۱۲	عدالت جنسیتی و آزادی‌های زنان در شهر	۱۲	شهر سالم و سلامت شهری
۱۳	عوامل مؤثر در ایجاد شهر دانش‌بنیان و دانش محور	۱۳	امنیت اجتماعی و جغرافیای جرم در شهرها
۱۴	نوشهرگرایی و شهر پیاده‌محور	۱۴	زیباسازی و مبلمان شهری
۱۵	شهرسازی مناسب معلولان، کودکان	۱۵	شهرهای آینده و آینده پژوهی در شهر

۱۶	حق به شهر	۱۶	مطالعات زیست‌محیطی شهری
۱۷	عوامل مرتبط با زیست‌پذیری شهرها	۱۷	اکولوژی و اکوسیستم شهری
۱۸	عوامل ایجاد شهرهای خلاق	۱۸	کیفیت زندگی شهری
۱۹	مطالعات زیست‌محیطی شهری	۱۹	کشاورزی شهری و امنیت غذایی در شهرها
۲۰	کشاورزی شهری و امنیت غذایی در شهرها	۲۰	کارآفرینی شهری

بحث

مرحله اول نتایج حاصل فرآیند تکنیک دلفی منجر به مطرح شدن ۱۲۳ عنوان پژوهشی بوده‌است که بر اساس اشتراکات در ۵۷ عنوان و در قالب ۵ دسته موضوعی تقلیل گردید که شرح آن در جدول (۱) آورده شد. این دسته‌بندی موضوعی که در رابطه با محورهای پژوهشی صورت گرفت نشان داد بیشترین موضوعات مطرح شده از نظر خبرگان در حیطه مسایل سیاستی، مدیریتی و فناوری با ۲۰ محور پژوهشی و کمترین موضوعات پژوهشی مربوط به دسته موضوعی اقتصادی با ۵ محور است. در ادامه هر کدام از این عناوین توسط مدل آنتروپی شانون مورد تحلیل کمی (وزن‌دهی) قرار گرفتند. نتایج حاصل از این مدل نیز نشان داد که اولویت‌بندی دسته‌های موضوعی در رابطه با پژوهش‌های مربوط به شهر به ترتیب شامل دسته موضوعی اقتصادی با میانگین وزنی ۰٫۰۱۷۲۹، دسته موضوعی اکولوژیک و زیست‌محیطی با میانگین وزنی ۰٫۰۱۷۲۶، دسته موضوعی سیاستی، مدیریتی و فناوری با میانگین وزنی ۰٫۰۱۷۲۵، دسته موضوعی اجتماعی و فرهنگی با میانگین وزنی ۰٫۰۱۷۲۳ و دسته موضوعی کالبدی، فضایی و زیرساختی با میانگین وزنی ۰٫۰۱۷۱۸ است. اهمیت این ترتیب‌بندی دسته‌ها و قرار گرفتن دسته موضوعی اقتصادی در رتبه نخست می‌تواند ناشی از این امر باشد که امروزه با توجه با شرایط کشور و کمبود منابع درآمدی و بودجه ای به خصوص در شهرداری‌ها، شهرهای کشور آنطور که باید نتوانسته‌اند در مسیر توسعه قرار گیرند. بخش اعظمی از این مسایل نیز شاید مربوط به نبود سرمایه کافی برای برطرف نمودن مسایل و مشکلات شهر و همچنین عدم توانایی برای شروع پروژه‌های مفید برای توسعه شهر باشد. بر این اساس می‌توان گفت مسایل مربوط به اقتصاد شهری و ایجاد منابع درآمدی پایدار برای شهرها از جمله موضوعات دارای اولویت برای پژوهش در عرصه مسایل شهری است. همچنین علاوه بر بحث اقتصادی، مسایل مربوط به پایداری و مشکلات اکولوژیکی و زیست‌محیطی شهرها نیز بعد از بحث اقتصادی به عنوان اولویت دوم شناسایی شده‌است که این امر نیز می‌تواند بیان کننده این موضوع باشد که شهرهای کشور از نظر پایداری اکولوژیکی و زیست‌محیطی در وضعیت مناسبی به سر نمی‌برند و آلودگی‌های زیست‌محیطی شهرها رفته رفته رو به افزایش بوده و نیازمند توجه اساسی در عرصه سیاست‌گذاری و مدیریت شهری است که در غیر این صورت می‌تواند شرایط بحرانی را برای شهرها رقم بزند. نکته دیگری که می‌توان مطرح نمود این است که علی‌رغم اینکه دسته موضوعی اقتصادی دارای کمترین تعداد از عناوین پژوهشی بین دسته‌های موضوعی دیگر بوده‌است به عنوان اولویت اول از نظر خبرگان شناخته شده است. در صورتی که بیشترین عنوان‌های پژوهشی مربوط به دسته موضوعی سیاستی، مدیریتی و فناوری بوده‌است. در ادامه اقدام به بررسی تعداد مقالات چاپ شده هریک از عناوین در دسته‌های موضوعی گردید. نتایج این بررسی نشان داد که دسته موضوعی سیاستی، مدیریتی و فناوری با تعداد ۴۳۳۰۱۴ مقاله و دسته موضوعی اجتماعی و فرهنگی با تعداد ۳۱۶۴۵۷ مقاله چاپ شده دارای بیشترین تعداد مقاله چاپ شده بین دسته‌ها می‌باشند و بعد از آن‌ها دسته‌های موضوعی کالبدی، فضایی و زیرساختی با تعداد ۲۱۳۴۳۴ مقاله و دسته موضوعی اکولوژیکی و زیست‌محیطی با تعداد ۱۸۵۰۹۱ مقاله و در آخر دسته موضوعی اقتصادی با ۱۰۳۴۳۶ مقاله قرار دارند. در مجموع در فرایند مقایسه‌ای که بین رتبه‌بندی وزنی دسته‌های موضوعی از نظر خبرگان با رتبه‌بندی دسته‌های موضوعی از نظر تعداد مقالات چاپ شده صورت گرفت مشخص شد رتبه‌بندی بین دو گروه باهم متفاوت بوده‌است. در ادامه برای بررسی دقیق‌تر، موضوعات به صورت مستقل و فارغ از دسته‌های موضوعی مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج حاصل از وزن‌دهی موضوعات با مدل آنتروپی شانون نشان داد که رتبه‌های نخست عناوین به صورت مستقل از نظر وزنی به ترتیب شامل مشارکت مردمی و

دموکراسی شهری در مدیریت شهری با وزن ۰,۰۱۷۴۰، مدیریت پسماند و زباله شهری با وزن ۰,۰۱۷۳۸ و موضوع آلودگی‌های شهری (انسانی، طبیعی) با وزن ۰,۰۱۷۳۷ بوده است. اما ترتیب‌بندی رتبه‌ای عناوین از نظر تعداد چاپ مقاله به صورت مستقل حاکی از آن بود که شهر اسلامی ایرانی با تعداد ۵۴۱۱۹ در رتبه اول و موضوعات سرمایه اجتماعی در شهر با ۴۴۴۱۷ مقاله در رتبه دوم و شهر هوشمند، شهر الکترونیک و فناوری اطلاعات در شهرها با ۳۸۹۰۷ مقاله در رتبه سوم قرار گرفته اند. در ادامه برای مقایسه بهتر، عناوین را (به صورت مستقل) در تعداد بیشتری مورد بررسی قرار دادیم؛ به طوری که ۲۰ عنوانی که بیشترین وزن را از نظر خبرگان داشته‌اند را به ترتیب رتبه با بیست عنوان پژوهشی که بیشترین تعداد مقالات در رابطه با آنها در نشریات به چاپ رسیده اند مطابق با جدول (۶) در کنار یکدیگر قرار دادیم. نتایج نشان داد که فارغ از اختلاف رتبه‌ای که داشتند این دو گروه به صورت کلی فقط در شش عنوان با یک دیگر دارای اشتراک می‌باشند. نتایج کلی این مقایسه نیز حاکی از آن است که رتبه‌بندی وزنی عناوین از نظر خبرگان با رتبه‌بندی موضوعات از نظر تعداد چاپ مقاله به صورت مستقل نیز متفاوت است.

نتیجه گیری

با شروع عصر شهر نشینی و توسعه روز افزون آن، دیگر شهرها به عنوان مهم‌ترین سکونتگاه انسانی شناخته می‌شوند. ازین رو هرگونه نارسایی در امر برنامه‌ریزی و توسعه شهری زمینه ساز بروز مشکلات عدیده در روند زندگی انسان شهرنشین می‌شود. بنابراین تعیین نیازهای پژوهشی و اولویت‌بندی آنها می‌تواند اولین گام در فرایند علمی شناخت اصولی مشکلات شهر و حل آنها باشد. ازین رو هدف کاربردی پژوهش حاضر نیز شناسایی این اولویت‌ها در امر برنامه‌ریزی شهری بوده‌است. نتایج این پژوهش از دو نظر حایز اهمیت است. در درجه اول شناسایی و اولویت‌بندی موضوعات در رابطه با شهر از نظر خبرگان که در قالب استفاده از تکنیک دلفی و مدل کمی آن‌روپی شانون صورت پذیرفته‌است. در درجه دوم مقایسه ای است که بین رتبه‌بندی وزنی موضوعات (هم به صورت مستقل و هم در قالب دسته‌های موضوعی) با رتبه‌بندی موضوعات از نظر تعداد مقالات چاپ شده انجام گرفته است. این پژوهش نشان می‌دهد که در مجموع رتبه‌بندی موضوعات چه به صورت مستقل و چه به صورت دسته ای در بین دو گروه (رتبه‌بندی تعداد مقاله و اولویت‌بندی خبرگان) متفاوت بوده است. این تفاوت نشان می‌دهد که تلاش‌های مناسب در راستای هدایت رساله‌ها، پایان‌نامه‌ها، مقالات و عناوین پژوهشی به سمت مسائل مهم و اولویت‌های اصلی شهرها به درستی صورت نگرفته و باید به نیازسنجی‌ها و اولویت‌بندی‌های لازم در رابطه با پژوهش‌های مرتبط با شهر اهمیت بیشتری داد تا بتوان این تحقیقات را هرچه بیشتر در راستای اولویت‌های تشخیص داده شده قرار داد.

- ارفع بلوچی، فاطمه و کارشکی، حسین و آهنگیان، محمدرضا. (۱۳۹۰). ضرورت نیازسنجی پژوهشی در پژوهش‌های سازمانی، دومین همایش ملی مدیریت پژوهش و فناوری، تهران، <https://civilica.com/doc/199976>
- امامی، سید رضا، تهمتن، فاطمه، نبی پور، ایرج، عزیزی، فاطمه، ظفرمند، محمدهادی، نخعی، کورش. (۱۳۸۱). ارزیابی نیازهای سلامت جامعه به‌منظور تدوین اولویت‌های برتر پژوهشی در شهر بوشهر به روش بحث متمرکز گروهی، *دوفصلنامه طب جنوب دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی بوشهر*، ۵ (۲)، ۱۸۰-۱۷۶.
- امین‌الرعیاء، مهین، عطاری، عباس، حسن‌زاده، اکبر. (۱۳۸۹). اولویت‌های پژوهشی حیطه علوم رفتاری از دیدگاه دست‌اندرکاران بهداشت روان در شهر اصفهان. *مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، ۱۶ (۲)، ۱۳۴-۱۲۷.
- امینیان، مرضیه. (۱۳۹۳). نواحی شهری و مسئله‌های استراتژیک زیست‌محیطی، تهران، نشر مهتاب، چاپ اول.
- آذر، عادل. (۱۳۸۰). بسط و توسعه روش آنتروپی شانون برای پردازش داده‌ها در تحلیل محتوی، *فصلنامه علوم انسانی دانشگاه الزهراء*، ۷ (۳۸)، ۱-۱۸.
- ترابی پور، امین، نظری، حامد، کریمی، سمیه، جهانگیری، رضا. (۱۳۹۶). اولویت‌های پژوهشی رشته مدیریت، اقتصاد و سیاستگذاری سلامت: مطالعه کیفی در ایران. *راهنمای مدیریت در نظام سلامت*؛ ۲ (۱)، ۶۶-۵۷.
- حری، عباس. (۱۳۸۷). بررسی گرایش موضوعی آثار علمی و پژوهشی رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران از آغاز تا پایان سال ۱۳۷۷ مجموعه مقالات همایش کاربرد و توسعه فهرست‌های رایانه‌ای در کتابخانه‌های ایران، کنفرانس فهرست‌های رایانه‌ای: کاربرد و توسعه، دانشگاه فردوسی، ۲۲-۳۸.
- خراسانی، اباصلت. (۱۳۸۶). نیازسنجی آموزشی (استراتژی‌ها و راهبرد‌های عملیاتی)، تهران، انتشارات مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران، چاپ دوم.
- خراسانی، اباصلت، عیدی، اکبری. (۱۳۸۹). *تکنیک‌های کاربردی نیازسنجی آموزش (با تأکید بر الزامات استاندارد بین المللی)*، تهران، انتشارات مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران، چاپ اول.
- دماری، بهزاد. حسن‌زاده، علی، پوررضا، ابوالقاسم. (۱۳۸۵). نیازسنجی و تعیین اولویت‌های تحقیقاتی معاونت درمان سازمان تامین اجتماعی، *فصلنامه تامین اجتماعی*، ۸ (۲۵)، ۲۴۶-۲۱۹.
- سعادت‌طلب، آیت‌الله، فتحی‌واجارگاه، کورش، خسروی، علی‌اکبر، تورانی، حیدر، واجاری، طلعت‌دبیا. (۱۳۸۹). طراحی مکانیزم اولویت‌یابی پژوهشی برای نظام آموزش و پرورش ایران (مورد سازمان آموزش و پرورش شهر تهران). *پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره*، ۱۱ (۲)، ۱۸۵-۲۱۰. doi: 10.22067/ijap.v11i2.8068
- شیعه، اسماعیل. (۱۳۹۰). کارگاه برنامه‌ریزی شهری، تهران: انتشارات دانشگاه علم و صنعت، چاپ سوم.
- صراف، مظفر، محمدیان، حسن، مسجدجامعی، احمد، توکلی‌نیا، جمیله. (۱۳۹۳). اندیشه‌های نو در برنامه‌ریزی شهری، تهران: انتشارات قدیانی، چاپ اول.
- عباس‌زادگان، سید محمد، ترک‌زاده، جعفر. (۱۳۸۹). نیازسنجی آموزشی در سازمان‌ها، تهران: شرکت سهامی انتشار، چاپ اول.
- عبدالملکی، صابر، عباس‌زاده، ناصر، آتشی، سید حسین، فرهودی مقدم، عبدالحسین. (۱۳۹۳). نیازسنجی و تعیین اولویت‌های پژوهش حیطه آموزش و عقیدتی-سیاسی دانشگاه افسری امام علی (ع). *فصلنامه مدیریت نظامی*، ۱۴ (۵۵)، ۱۰۰-۷۲.
- فتحی‌واجارگاه، کورش. (۱۳۹۰). نیازسنجی پژوهشی، تهران: انتشارات آییژ، چاپ سوم.

کاشانی جو، خشایار. (۱۳۸۹). بازشناخت رویکردهای نظری به فضاهاى عمومی شهری. هویت شهر، ۴(۶)، ۹۵-۱۰۶.

کریمی، غریب، دمارى، بهزاد، قره باغیان، احمد، رهبرى، مریم، وفايیان، ویدا، میناب سالمی، الهام. (۱۳۸۴). نیازسنجی و تعیین اولویت های پژوهشی در مرکز تحقیقات سازمان انتقال خون ایران، فصلنامه پژوهش خون، ۲(۴)، ۱۲۳-۱۳۴.

کوان، رابرت. (۱۳۸۹). فرهنگ شهرسازی، ترجمه: یلدا بلارک، تهران، انتشارات پرهام نقش، چاپ اول.

میرجانی، حمید. (۱۳۸۹). استدلال منطقی به مثابه روش پژوهش. مجله صفا، ۲۰(۲-۱)، ۳۵-۵۰.

نجاتی، سحرناز. (۱۳۸۵). راهنمای اولویت‌بندی پژوهشی در زمینه عوامل خطر بیماری‌ها، فصلنامه پایش، ۳(۳)، ۱۷۷-۱۸۴.

- Arfa Balochi, Fatemeh and Karsheki, Hossein and Ahanchian, Mohammad Reza. (2011). The necessity of research needs assessment in organizational research, Second National Conference on Research and Technology Management, Tehran, <https://civilica.com/doc/199976>
- Emami, Seyed Reza, Tahmatan, Fatemeh, Nabipour, Iraj, Azizi, Fatemeh, Zafarmand, Mohammad Hadi, Nakhaei, Kourosh. (2002). Assessing community health needs in order to formulate top research priorities in Bushehr city using focus group discussion method, Southern Medicine Bi-Quarterly, Bushehr University of Medical Sciences and Health Services, 5 (2), 176-180.
- Amin-al-Raaya, Mahin, Attari, Abbas, Hassanzadeh, Akbar. (2009). Research priorities in the field of behavioral sciences from the perspective of mental health practitioners in Isfahan city. Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology, 16(2), 134-127.
- Aminian, Marzieh. (2014). Urban Areas and Strategic Environmental Issues, Tehran, Mahtab Publishing, First Edition.
- Azar, Adel. (2001). Development and Extension of Shannon Entropy Method for Data Processing in Content Analysis, Alzahra University Humanities Quarterly, 7(38), 1-18.
- Torabipour, Amin, Nazari, Hamed, Karimi, Somayeh, Jahangiri, Reza. (2017). Research Priorities in the Field of Management, Economics and Health Policy: A Qualitative Study in Iran. Management Strategies in the Health System; 2(1), 66-57.
- Hari, Abbas. (2008). A study of thematic trends in scientific and research works in the field of library and information science in Iran from the beginning to the end of 1377, Proceedings of the Conference on the Application and Development of Computer Catalogs in Iranian Libraries, Conference on Computer Catalogs: Application and Development, Ferdowsi University, 22-38.
- Khorasani, Abaslat. (2007). Educational Needs Assessment (Strategies and Operational Guidelines), Tehran, Iranian Industrial Education and Research Center Publications, Second Edition.
- Khorasani, Abaslat, Eidi, Akbari. (2009). Applied Techniques for Educational Needs Assessment (with Emphasis on International Standard Requirements), Tehran, Iranian Industrial Education and Research Center Publications, First Edition.
- Damari, Behzad. Hassanzadeh, Ali, Pourreza, Abolghasem. (2006). Needs Assessment and Determining Research Priorities of the Deputy for Medical Affairs of the Social Security Organization, Social Security Quarterly, 8(25), 246-219.
- Saadat Talab, Ayatollah, Fathi Vajargah, Kourosh, Khosravi, Ali Akbar, Tourani, Heydar, Vajar, Talat Diba. (2010). Designing a Research Prioritization Mechanism for the Iranian Education System (Case Study of Tehran Education Organization). Clinical Psychology and Counseling Research, 011(2), 185-210 doi: 10.22067/ijap.v11i2.8068
- Shia, Ismail. (2011). Urban Planning Workshop, Tehran: University of Science and Technology Press, Third Edition.
- Sarafi, Mozaffar, Mohammadian, Hassan, Masjedjamei, Ahmad, Tavakolinia, Jamileh. (2014). New Thoughts in Urban Planning, Tehran: Ghadiani Press, First Edition.

- Abbaszadegan, Seyed Mohammad, Turkzadeh, Jafar. (2010). Educational Needs Assessment in Organizations, Tehran: Joint Stock Publishing Company, First Edition.
- Abdolmaleki, Saber, Abbaszadeh, Naser, Atashi, Seyed Hossein, Farhoudi Moghadam, Abdolhossein. (2014). Needs Assessment and Determining Research Priorities in the Field of Education and Ideological-Political Affairs of Imam Ali (AS) Officers University. Quarterly Journal of Military Management, 14(55), 72-100.
- Fathi Vajargah, Kourosh. (2011). Research Needs Assessment, Tehran: Aizh Publications, Third Edition.
- Kashani Jo, Khashayar. (2010). Recognizing Theoretical Approaches to Urban Public Spaces. City Identity, 4(6), 95-106.
- Karimi, Gharib, Damari, Behzad, Gharebaghian, Ahmad, Rahbari, Maryam, Vafaiyan, Vida, Minab Salemi, Elham. (2005). Needs assessment and determination of research priorities in the Research Center of the Iranian Blood Transfusion Organization, Quarterly Journal of Blood Research, 2(4), 123-134.
- Cowan, Robert. (2010). Urban Planning Culture, translated by Yalda Blark, Tehran, Parham Naghsh Publications, first edition.
- Mirjani, Hamid. (2010). Logical Reasoning as a Research Method. Softe Journal, 20(1-2), 50-35.
- Nejati, Saharnaz. (2006). Guide to Prioritizing Research in the Field of Disease Risk Factors, Quarterly Journal of Monitoring, 3(3), 177-184.
- Aghdaie, M. H., & Behzadian, M. (2010). A hybrid fuzzy MCDM approach to thesis subject selection. J. Mat. Comp. Sci, 1(4), 355-365.
- Brenner, M., Hilliard, C., Regan, G., Coughlan, B., Hayden, S., Drennan, J., & Kelleher, D. (2014). Research priorities for children's nursing in Ireland: a Delphi study. Journal of Pediatric Nursing, 29(4), 301-308.
- Connell. H. (2004). university research management. Paris: OECD publication. France.
- Etemad, H., Gurau, C., & Dana, L. P. (2022). International entrepreneurship research agendas evolving: A longitudinal study using the Delphi method. Journal of International Entrepreneurship, 20(1), 29-51.
- Faryabi, R., Barzin, Z., Pilevarzadeh, M., Haghighat, G., Vazirenasab, H., & Soori, M. M. (2017). Investigating and determining the research priorities of Jiroft University of Medical Sciences in 2017 based on the COHRED WHO model. Journal of Jiroft University of Medical Sciences, 4(1), 144-152.
- Fathi Vajargah, K. (2001). Need based curriculum development approach. Paper presented at Australian curriculum studies association biannual conference on framing the future .perth. sep. 2001 . Australia.
- Fathi Vajargah, K. (2005). Research need assessment at university level. University of Kassel Germany.
- Fazeli Mehrabadi, A., Mehdizadeh H., Tebik M. (2013). Research priority setting in Domain of religion and psychology. Ravanshenasi va Din. 6(1), 5-18.
- Garg, H., & Kaur, G. (2020). Quantifying gesture information in brain hemorrhage patients using probabilistic dual hesitant fuzzy sets with unknown probability information. Computers & Industrial Engineering, 140, 106211.
- Ghaffar A. (2009). Setting research priorities by applying the combined approach matrix. Indian Journal Medical Research. 129(4), 368-75.
- Gjerde, C. (1992). Where are articles by candidates for academic promotion published. J Fam Pract, 34(4), 449-453.
- Hafler, J. P., & Lovejoy Jr, F. H. (2000). Scholarly activities recorded in the portfolios of teacher-clinician faculty. Academic Medicine, 75(6), 649-652.

- Hsu, C. C., & Sandford, B. A. (2007). The Delphi technique: making sense of consensus. *Practical assessment, research, and evaluation*, 12(1), 10.
- Kolahi, AA, Sohrabi MR, Abdollahi M, Soori H. (2010). Setting research priority in Shahid Beheshti University of Medical Sciences: methods, challenges, limitations. *Pajoohandeh Journal*. 15(4), 143.
- Lee, A. D., Degraauw, L. C., Muir, B. J., Belchos, M. N., Szabo, K. M., Degraauw, C., & Howitt, S. D. (2021). A qualitative study investigating research priorities and investigative capacity in sports-focused chiropractic research, part 1—identifying research priorities to inform a Delphi study. *The Journal of the Canadian Chiropractic Association*, 65(3), 292.
- Lee, A. D., Degraauw, L. C., Muir, B. J., Belchos, M. N., Szabo, K. M., Degraauw, C., & Howitt, S. D. (2021). A qualitative study investigating research priorities and investigative capacity in sports-focused chiropractic research, part 1—identifying research priorities to inform a Delphi study. *The Journal of the Canadian Chiropractic Association*, 65(3), 292.
- Rudan, I., Chopra, M., Kapiriri, L., Gibson, J., Lansang, M. A., Carneiro, I., ... & Black, R. E. (2008). Setting priorities in global child health research investments: universal challenges and conceptual framework. *Croatian medical journal*, 49(3), 307-317.
- Rushton, A. B., Fawkes, C. A., Carnes, D., & Moore, A. P. (2014). A modified Delphi consensus study to identify UK osteopathic profession research priorities. *Manual therapy*, 19(5), 445-452.
- Rushton, A., & Moore, A. (2010). International identification of research priorities for postgraduate theses in musculoskeletal physiotherapy using a modified Delphi technique. *Manual therapy*, 15(2), 142-148.